

Четвер, 5 березня
2020 р. №10 (8799)
Ціна договірна

ВІННИЦЬКА
РЕГІОНАЛЬНА ГАЗЕТА

e-mail:
rzorya2003@i.ua

Подільська Зоря

Чарівні мешканки громади!

Прийміть найщиріші вітання з прекрасним святом весни і краси - Міжнародним жіночим днем 8 Березня!

Говорити про жінок можна нескінченно. Своєю мудрості Ви обмінаєте гострі кути, терплячею - зберігаєте мир вдома і на роботі, любов'ю до людей і до праці - будуєте майбутнє. Ви відомі своєю життєдайною енергією, талантом, особливою вродою, яка поєднується з гнучким розумом, цілеспрямованістю та діловитістю. А це є запорукою вирішення будь-яких існуючих проблем сьогодення.

Нехай кожен день Вашого життя буде світлим і сонячним, дарує радість творчого натхнення, приємні несподіванки і душевний комфорт!

**Василь РОМАНЮК,
голова Якушинецької ОТГ.**

Дорогі жінки!

Від усієї душі вітаю Вас з прекрасним святом весни, надії та любові!

Жінки України часто є рушійною силою важливих змін та починань. Немає такої сфери, де б жінки не демонстрували свій професіоналізм, працелюбство, натхнення і відповідальність. Водночас жіноча мудрість є запорукою злагоди в суспільстві. Ви робите світ кращим, добрішим, прекраснішим, позитивнішим.

Бажаю Вам міцного здоров'я, великого жіночого щастя, добра, любові. Нехай у Вашому домі будуть спокій та добробут, а Ваші серця будуть зігріті теплом та повагою рідних і близьких.

**Руслан Євгенійович ДЕМЧАК,
народний депутат України VIII скликання.**

Дорогі берегині!

Жінка, як і весна, несе світу життя і любов, ніжність і турботу, натхнення і неповторність. Дорогі матері, сестри, дружини, доньки, колеги,

Ваша небайдужість до долі України, майбутнього наших дітей є запорукою успіхів рідного краю і держави. Зичу, щоб у кожній жіночій долі, і не тільки у святкові дні, було сонячно і затишно. Нехай найдійною опорою для Вас буде родина, яка, немов весняне деревце, квітує і проростає новими пагінцями. Міцного здоров'я Вам дорогі Берегині українського роду.

**Олександр МАСЛЕНІКОВ,
депутат Вінницької обласної ради.**

Компанія «АГРОЧЕМПІОН»
реалізує міндобрива з доставкою:

Карбамід 8500 грн/т (Туркменістан)
Селітра 7500 грн/т (Болгарія)
Нітроамофоска 11100 (Польща)
Polcalc 5300 (Польща)
Можливий бартер на зернові.
Tel. 0675224766

Учасникам бойових дій ІІ світової війни газету передплачено Вінницьким обласним депутатом Олександром Масленіковим

Прекрасні краянки!

Щиро вітаю із 8 Березня - святом ніжності і кохання! Воно сповнене весняним розмаїттям, очікуванням чогось нового, радісного та прекрасного. І саме з Жінкою - Берегинею родинного вогнища, миру і злагоди - пов'язане все прекрасне на Землі. Вона дарує нам життя, відкриває красу світу, наповнює його любов'ю, дає нові сили, спонукає до шляхетних вчинків і добрих справ. Дбайлива мати, жінка, любляча дружина, сумілінна трудівниця - таке Ваше покликання. Ви народжуєте і виховуєте дітей, передаючи з покоління в покоління традиції високої духовності, культури, працьовитості.

Чарівні жінки, від усього серця бажаю, хай Ваше життя повниться тільки приємними емоціями, яскравими враженнями, щастям та успіхами. Залишайтесь завжди загадковими і прекрасними! Ніколи не втрачайте бажання подобатися, бути цікавими, і хай на все у Вас буде вдосталь часу. Бажаю величезного жіночого щастя, кохання, здійснення усіх життєвих планів, задумів та мрій! Нехай кожен Ваш день буде сонячним і радісним. Доземний уклін Вам за сумілінну працю, розуміння, сердечність та любов, якими сповнені Ваші ніжні душі.

Зі святом Вас, дорогі Жінки!

**Сергій СИТАРСЬКИЙ,
голова Вінницької районної ради.**

Шановні жінки!

Прийміть теплі, щирі та сердечні вітання з Міжнародним жіночим святом! Нині важко назвати бодай одну сферу діяльності, де не працювали б жінки, адже неможливо уявити собі професію без чарівних усмішок, дбайливих рук і небайдужих жіночих сердець. Вашій мудрості, волі, енергії та майстерності підвладні найвищі висоти людських звершень. Від усієї душі бажаю Вам здоров'я, любові й натхнення. Нехай те добро, яким Ви обдаровуєте світ, повертається до Вас сторицею. Будьте коханими й щасливими! І хай буде мир у наших серцях та домівках!

**Дмитро НАУМЕНКО,
Писарівський сільський голова.**

Вельмишановні панянки!

Із леді відчутним весняним подихом приходить до нас чудове жіноче свято - 8 Березня.

Прийміть найщиріші вітання, нехай лагідна посмішка весняного сонця дарує Вам міцне здоров'я, красу та чарівність, родинне тепло та затишок. Нехай Ваші доброта, ніжність, жіночність завжди сповнюють серця радістю і любов'ю, будуть запорукою миру та злагоди, здійснення кращих мрій і сподівань, а Ваша праця йде на користь справи, дає наснагу для здійснення всіх Ваших задумів.

Нехай ця весна принесе спокій і радість, віру в краще майбутнє!

**Володимир ОКОЛІТА,
депутат Вінницької міської ради.**

Дорогі наші жінки!

Прийміть щирі вітання з чудовим весняним святом - Міжнародним жіночим днем! Все найдорожче у нашому житті: щастя, радість, надія, кохання, пов'язане з жінкою.

Ви мудро поєднуєте сімейні і професійні справи, сміливо вирішуєте життєві завдання! Сьогодні чимало представниць прекрасної половини людства несуть службу у лавах Збройних сил України, захищаючи наш мир і спокій. В окопах на передовій, в медичних шпиталях, долучившись до волонтерських справ, вони мужньо витримують жорстокі реалії війни на Сході нашої держави, але при цьому все рівно залишаються добрими, щирими, тендітними і привабливими.

Бажаю, щоб доля була прихильною до Вас, щоб міцними були Ваші сім'ї, щасливим - кохання, розумними і вдячними - діти, здійсненими - мрії, успішними - справи й починання. Нехай весна подарує крила Вашим сонячним мріям і принесе все те, чого прагнете. Зичу, щоб Вас завжди оточували любов і шана, а кожен день був осяянний усмішками Ваших рідних і близьких! Миру, спокою, віри, любові, здоров'я, сили та надії!

**Михайло ДЕМЧЕНКО,
депутат Вінницької районної ради.**

Шановні жінки!

Сердечно вітаю Вас з чудовим святом весни - Міжнародним жіночим днем 8 березня! Охоронниці домашнього вогнища, берегині роду людського, Ви народжуєте і виховуєте дітей, передаючи з покоління в покоління традиції високої духовності, культури і працьовитості. Щедрість ваших душ зігріває, сила духу - захоплює, а краса - вселяє віру в те, що світ буде врятований.

Дорогі жінки! Низький уклін Вам і щира вдячність за Ваш життєвий і материнський подвиг, за самоіндустріальність і виваженість, підтримку й розуміння, любов і ніжність. Бажаю всім Вам здоров'я, кохання, міцного доброту, щасливих посмішок, гарного настрою, родинного тепла, затишку, вдячності від дітей та близьких. Нехай поряд із Вами завжди буде міцне чоловіче плече, яке слугуватиме надійною опорою в житті. А на нашій українській землі запанують мир, спокій і благодать.

**Олег БЕГУС,
заступник голови Вінницької РДА.**

Чарівні краянки!

Прийміть сердечні вітання із початком весни - найпрекраснішої пори року! Вона як жінки несе у світ ніжність і красу. Усе найдорожче у нашому житті - щастя, радість, надія, кохання, пов'язане з жінкою. Дякую Вам за красу та розум, за мудрість та терпіння, за виняткове вміння йти по життю поруч з чоловіками та порівну ділити і радість, і негаразди.

Тож бажаю Вам, щоб тепло, яке Ви так щедро даруєте не лише своїм рідним та близьким, але й усім, хто Вас оточує, повернулося сторицею і зігріло у перші весняні дні.

**Андрій КОВАЛЬОВ,
депутат Вінницької обласної ради.**

Дорогі і прекрасні краянки!

Прийміть найщиріші поздоровлення зі святом весни, ніжності та кохання.

Серед кращих традицій нашого народу є повага й шана до жінки. Дбайлива мати, любляча дружина, сумлінна трудвінниця - таке нелегке Ваше по-кликання, яке Ви виконуєте з гідністю і терпінням. Саме тому ніколи не пройде час, коли чоловіки перестануть поважати жінок, цілувати руки матерів

і низько вклонятися їм до землі.

Висловлюю слова вдячності всім жінкам, які сьогодні сумлінно повсякденною працею утвірджують авторитет органів місцевого самоврядування, забезпечують виконання важливих завдань на різних напрямках роботи. Особлива подяка тим жінкам, які сьогодні разом з чоловіками стоять на передньому краї боротьби за суверенітет і територіальну цілісність нашої держави, жінкам-волонтерам, медичним працівникам.

Хай буде більше посмішок на Ваших обличчях і безхмарних весняних днів у житті. Здоров'я Вам, щастя, нев'янучої молодості і краси, надії і любові, добра і сонця у Вашій родині і серця.

Валерій КРАВЧЕНКО,
Вінницькохутірський сільський голова.

Шановні берегині!

Віки і тисячоліття світової історії осяяні Вашою мудрістю та ніжністю, чарівністю та красою. Тільки завдяки Вашій життєвій силі, насназі та терпінню продовжується рід людський на землі. Щастя Вам, здоров'я, мрій, любові і надії, родинної злагоди та затишку. Спокою та добробуту Вашим оселям. Нехай весна живе у Ваших серцях щодня, за будь-якої погоди та за будь-якого настрою. А настрій нехай Вам забезпечують ті, хто поряд, хто кохає Вас і кого кохаєте Ви.

Валерій ПРОЦЕНКО,
генерал-полковник козацтва.

Чарівні жінки!

Дорогі мої пайовики та все жіночтво сіл Мізяківські Хутори, Переорки, Ванжули, Тютюнники.

Щиро вітаю Вас з прекрасним весняним святом 8-го Березня. Цей день несе у світ ніжність і красу. Сердечно бажаю Вам, наші дорогі матері, дружини, доньки, сестри, колеги, краянки нев'янучої молодості, радості, краси, злагоди та добробуту в родинах і мирного неба. Нехай Вас ніколи не оминають синівська турбота, любов та увага рідних Вам чоловіків, а прекрасні почуття дають натхнення для нових творчих успіхів і життєвих перемог! Нехай у Вашому домі буде спокій та добробут, а Ваші серця будуть зігріт теплом та повагою рідних і близьких. Зі святом Весни, Вас!

Олександр КОШЕЛЕВ,
генеральний директор
ТОВ «Виробнича компанія «Справа».

Прекрасні панянки!

Добре і ласкаві, такі хорообрі і такі тендітні, Ви - найдорожче, що є в житті чоловіків. Мені надзвичайно приємно вітати Вас зі святом весни і любові - Міжнародним жіночим днем! Доземний уклін Вам за сумлінну працю, розуміння, сердечність, милосердя, якими сповнені Ваші ніжні душі. Своєю мудрістю Ви, оминаєте гострі кути, терплячістю зберігаєте мир і спокій вдома і на роботі, любов'ю до людей і до праці будете майбутнє. Тож дорогі жінки, добре та талановиті берегині людського роду, охоронниці родинного вогнища бажаю Вам поваги від колег, добра від людей, радості від дітей, широго кохання, міцного здоров'я та родинного затишку.

Валерій БЕЗПАЛЬКО,
керівник ПСП «Агрофірма «Батьківщина».

Шановні землячки!

Шановні, милі та прекрасні жінки щиро вітаю Вас зі світлим святом 8 березня. Завдяки жінці світ стає добрішим і досконалішим. Саме жінки завжди надихали чоловіків на подвиги. Щедрість Ваших душ зігріває, сила духу захоплює, а краса - зачаровує. Ми не перестаємо схилятися перед жіночим покликанням дарувати життя і наповнювати його високим змістом любові, добра і краси. Зі святом Вас, дорогі мої! Нехай весна завжди живе у Вашому серці - щодня, за будь-якої погоди та при будь-якому настрої. А настрій нехай створюють Вам ті, хто поруч, хто любить Вас і кого любите Ви.

Олексій ПЛАКИДА,
заступник голови Вінницької райради.

Вельмишановні краянки!

Щиро й сердечно вітаю Вас зі святом, що відкриває календар нової весни, оновлення природи! Цей традиційний жіночий день, до якого ми, чоловіки, ставимося з особливими почуттями, розкриває Вашу ніжність і красу, безмежну любов і турботу, яку Ви щедро віддаєте чоловікам, родині, дітям, онукам. Без Вас, дорогі жінки, не було б стільки світла, любові і тепла. Ви наповнююте будні яскравими фарбами.

Світлого дня 8 Березня зичу всім Вам, дорогі українки, величезного щастя, кохання і добра. Бажаю, аби Вас оточували лише достойні люди. Щоб кожен прийдешній день Ви зустрічали з посмішкою, впевненістю та передчуствем свята. А нова весна нехай подарує радість в особистому житті та успіх у професійній діяльності!

Щасливої Вам жіночої долі, надійного чоловічого плеча, квітів - ніжних та духмяних!

Олег ШУЛІКІН,
Агрономічненський сільський голова.

Творчий звіт викладачів Стрижавської дитячої музичної школи

28 лютого у Стрижавській дитячій музичній школі відбувся творчий звіт викладачів. На концерті були присутні жителі селища, учні школи та їх батьки, а також запрошені гости: депутат районної ради Михайло Демченко, голова Стрижавської селищної ради Таїсія Короленко та завідувач сектором культури райдерадміністрації Альона Романенко.

Концертна програма була представлена цікавою різноманітною музикою. Звучали обробки народних пісень, твори сучасних композиторів, а також авторські.

Із яскравими сольними номерами виступили Микола Яцуляк, Олександр Солецький, Олена Севастиянова, Лариса Медведенко та Владислав Кочурський. Школа та-

ж має декілька ансамблів, які показали високий професійний рівень виконавства - це інструментальний квінтет - керівник Тетяна Дзипетрук, вокальний ансамбль «Чарівниці» - керівник Олена Севастиянова, тріо «Перлина» - керівник Тетяна Дзипетruk та тріо «Джайл» - керівник Олександр Солецький. Із захопленням глядачі слухали виступ фортепіанного дуету Олени Кравчук та Ірини Хотонюк. Вони майстерно та яскраво виконали два твори сучасних композиторів.

У своєму вітальному слові Михайло Демченко сказав: «Приємно спостерігати за артистами, які надихають нас

своєю творчістю, своїм талантом. Я отримав масу позитивних емоцій від концерту. Думаю, що кожен глядач був у захваті від ваших виступів, а особливо дітски, які займаються музикою. Саме вони прагнуть бути схожими на своїх викладачів. Ми завжди пишаємося дітьми, коли вони кращі за нас. Щиро дякую вам за вашу творчість. Кожен з вас є гордістю Вінницького району. З впевненістю можу сказати, що ви є професіоналами своєї справи, а сьогоднішній творчий звіт - це неймовірний результат вашої щоденної кропоткії праці».

До вітальних слів також приєдналися голова Стрижавської селищної ради Таїсія Короленко та завідувач сектором культури райдерадміністрації Альона Романенко. Вони побажали школі процвітання, педагогам творчої наслаги, талановитих учнів та нових досягнень.

За матеріалами Вінницької РДА.

ПАМ'ЯТИ КОЛЕГИ

Працівники Вороновицької лікарні висловлюють щиро-сердні співчуття рідним та близьким із приводу важкої непоправної втрати, смерті на 86-му році життя ветерана праці й медичної галузі, у минулому завідувачем поліклінікою Вороновицької лікарні - **МЕЛЬНИКА Євгенія Захаровича**.

Покійний 46 років праці віддав царині охорони здоров'я, із них 43 роки трудився у Вороновиці. Врятував життя, повернув здоров'я не одному поколінню жителів селища й довколишніх поселень.

Був гарним сім'янином та батьком. Свого часу офіцер-прикордонник, разом із дружиною Галиною Миколаївною виховав двох синів-офіцерів Андрія й Павла. Тішили успіхами дідуся й бабусю онуки.

У ці скорботні дні розділяємо невимовний сум і тугу рідних і близьких. Світлий, добрий спомин про Євгенія Захаровича МЕЛЬНИКА назавжди залишиться в серцях тих, хто його любив, знав та поважав.

Нехай рідна подільська земля стане йому пухом, а Господь дарує вічне життя у Царстві Небеснім.

СУМУЄМО

Голова ради ветеранів Юрій Жупанік, колектив працівників Вінницькохутірської сільської ради висловлюють щирі співчуття дітям Миколі та Мар'яні з приводу важкої втрати найріднішої людини - смерті матері **СТАСЮК Лариси Федорівни**.

Поділяємо Ваше горе, сумуємо в годину скорботи. Нехай світла пам'ять про Ларису Федорівну назавжди залишиться в серцях рідних, близьких, друзів, а Господь подарує їй вічний спокій.

Вічна пам'ять.

Футбольна команда з Сосонки переможець Чемпіонату Вінницького району з футзалу серед ветеранів 40+

У останній день зими, 29 лютого, в спортивній залі Сосонської СЗШ І-ІІІ ст. місцева команда тріумфувала у змаганнях серед ветеранів вікової категорії 40+.

Цьогоріч у традиційному турнірі з футзалу серед ветеранів 40+ змагались п'ять колективів району. Це команди з Лука-Мелешківської, Якушинцької, Вороновицької ОТГ, Стрижавки та Сосонки.

Колективи привітали і депутат районної ради Михаїло Демченко, і не лише привітати, а й зіграти за команду Сосонки.

Вони змагались за системою кожен з кожним та за підсумками визначили призерів та переможця.

У підсумку трійка призерів виглядає наступним чином. Третє місце та «бронзові» нагороди здобувала команда зі Стрижавки, «срібло» за футзalistами з Якушинців, а перемогу та «золоті» нагороди виборили гравці Сосонки.

Переможці були нагороджені футбольними м'ячами, кубками, медалями та грамотами.

Разом з тим, були відзначенні гравці у номінаціях. Так, кращим бомбардиром турніру став Сергій Барчук, а кращим гравцем визнано Олександра Драгомирецького.

Проведення Чемпіонату Вінницького району з футзалу серед ветеранів вікової категорії 40+ серед сільських, селищних рад та ОТГ було організовано головою Вінницької районної федерації футболу Олександром Мельником за сприянням Вінницької районної організації ВФСТ «Колос», на чолі з її головою Родіоном Юсумбелі.

До вашої уваги усі результати матчів:

1 тур

Якушинці - Вороновиця 1:0
Стрижавка - Лука-Мелешківська 1:0

2 тур

Сосонка - Вороновиця 4:2
Якушинці - Стрижавка 4:2

3 тур

Сосонка - Лука-Мелешківська 8:0
Вороновиця - Стрижавка 2:5

4 тур

Лука-Мелешківська - Якушинці 1:7
Сосонка - Стрижавка 5:3

5 тур

Лука-Мелешківська - Вороновиця 4:4
Сосонка - Якушинці 1:0

За матеріалами Вінницької РДА.

Інформація про виконання районного бюджету Вінницького району за 2019 рік доходи

Районний бюджет Вінницького району за 2019 рік по доходах виконаний у сумі 497560,7 тис. грн. (з урахуванням міжбюджетних трансфертів), в тому числі по загальному фонду – 489244,5 тис. грн., по спеціальному фонду – 8316,2 тис. грн.

За результатами 2019 року районний бюджет виконаний по власних надходженнях загального фонду у обсязі 102478,0 тис. грн., що складає 102,8% річних планових показників з урахуванням внесених змін, понад план надійшло 2811,0 тис. грн. Порівняно з 2018 роком надходження власних доходів збільшились на 11875,5 тис. грн. за рахунок збільшення надходжень податку та збору на доходи фізичних осіб.

Із передбачених надходжень до районного бюджету по 5-ти основних видах податків і зборів план за 2019 рік виконаний по всіх запланованих надходженнях.

Податок на доходи фізичних осіб займає найбільшу питому вагу в загальному обсязі власних доходів – 99,0%. Надійшло вказаного податку за звітний період 101496,1 тис. грн., відсоток виконання планових показників становить 102,3%. Понад план надійшло 2249,1 тис. грн і порівняно з відповідним періодом 2018 року надходження збільшились на 11271,5 тис. грн.

По рентній платі за спеціальні використання лісових ресурсів в частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування при плані 165,0 тис. грн., фактично надійшло 335,2 тис. грн, відсоток виконання становить 203,2%.

По адміністративному збору за проведення державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань при плані 78,9 тис. грн. фактично надійшло 102,6 тис. грн., відсоток виконання становить 130,1%. Порівняно з відповідним періодом минулого року надходження збільшились на 19,5 тис. грн.

Із запланованих на 2019 рік 95,8 тис. грн. надходжень від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим майном, що перебуває в комунальній власності, фактично надійшло 113,4 тис. грн., відсоток виконання 118,4%. Порівняно з відповідним періодом минулого року надходження зменшились на 6,5 тис. грн.

По інших надходженнях при плані 80,3 тис. грн. фактично надійшло 429,9 тис. грн., відсоток виконання становить 535,2%, що на 270,5 тис. грн. більше порівняно з 2018 роком.

Крім того, за 2019 рік до районного бюджету по загальному фонду надійшло дотацій і цільових субвенцій з державного та місцевих бюджетів в загальній сумі 386766,5 тис. грн. (94,0% до затверджених у бюджеті), в тому числі:

- базова дотація з державного бюджету – 25262,1 тис. грн.;

- дотація з місцевого бюджету на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я за рахунок відповідної додаткової дотації з державного бюджету – 19375,0 тис. грн.;

- стабілізаційна дотація – 99,9 тис. грн.;

- освітня субвенція – 88783,4 тис. грн.;

- медична субвенція – 34972,9 тис. грн.;

- субвенції з місцевих бюджетів за рахунок відповідних субвенцій з державного бюджету – 194743,3 тис. грн.;

- субвенція з місцевого бюджету на відшкодування вартості лікарських засобів для лікування окремих захворювань за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету – 480,5 тис. грн.;

- субвенція з місцевого бюджету на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної освіти «Нова українська школа» за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету – 1377,5 тис. грн.;

- інші субвенції з місцевого бюджету – 12922,3 тис. грн.

До спеціального фонду районного бюджету за звітний період надійшло доходів в сумі 8316,2 тис. грн., в тому числі:

- 4722,1 тис. грн. – власні надходження бюджетних установ;

- 23,5 тис. грн. – надходження від втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва;

- 641,1 тис. грн. – кошти від відчуження майна комунальної власності;

- 2929,5 тис. грн. – інша субвенція з місцевих бюджетів.

ВИДАТКИ

Видаткова частина загального фонду районного бюджету за 2019 рік виконана в сумі 461606,0 тис. грн. або на 93,3% до уточнених річних планових показників.

Заробітча плата працівникам установ соціально-культурної сфери у звітному періоді виплачена у повному обсязі з урахуванням норм чинного законодавства.

Видатки на оплату праці працівників бюджетних установ та нарахування на неї здійснені у сумі 188329,0 тис. грн., що складає 40,8% від загальної суми видатків районного бюджету за 2019 рік.

На оплату комунальних послуг та енергоносіїв використано 17102,7 тис. грн. Питома вага у сумі видатків районного бюджету – 3,7%.

На продукти харчування використано – 5853,4 тис. грн. (1,3%), на придбання медикаментів – 3855,2 тис. грн. (0,8%).

На поточні трансферти населенню – 183709,6 тис. грн (39,8%) та поточні трансферти органам державного управління інших рівнів – 40262,2 тис. грн. (8,7%).

На фінансування соціально-культурної сфери району використано кошти в загальній сумі 413568,9 тис. грн., зокрема:

- освіта – 147841,4 тис. грн.;

- охорона здоров'я – 66157,0 тис. грн.;

- соціальний захист та соціальне забезпечення населення – 187093,1 тис. грн.;

- культура і мистецтво – 9079,2 тис. грн.;

- фізична культура і спорт – 3398,2 тис. грн..

Спортивний калейдоскоп

29 лютого у залі засідань райради пройшов Чемпіонат Вінницького району з шахів та шашок, приурочений Міжнародному жіночому Дню 8 березня.

Учасників вітали: голова Вінницької районної ради С.М. Сітарський, депутат райради М.І. Демченко, очільник ВРО ВФСТ «Колос» Р.А. Юсумбеле, головний суддя Б.І. Кравець.

Досить цікавими та напруженими були партії, адже кожен із учасників хотів стати кращим

та представляючи своє село або селище.

Тож перше місце з шашок серед жінок здобула Неоніла Біла (Вороновицька ОТГ), призерами стали: Тетяна Ковалевчук (Писарівка), Тетяна Білошкурська (Стрижавка).

Серед чоловіків перше місце виборов Володимир Боярчук (Сокиринці), призер: Леонід Возний (Вороновицька ОТГ), Андрій Олійник (Стрижавка).

Загальнокомандні місця шашки: 1. Вороновицька ОТГ; 2. Писарівка; 3. Стрижавка.

• • • • •

1 березня у м. Гайсин відбулися зональні змагання з волейболу серед жіночих аматорських команд. Турнір проходив в спортивній залі ДЮСШ м. Гайсин, в ньому взяли участь колективи: Гайсинського, Вінницького та Оратівського районів.

Результати зональних змагань: Гайсинський район – Оратівський район 2:1, Вінницький район – Гайсинський район 2:1, Вінницький район – Оратівський район 3:0.

У фінал, здобувши 1 місце, вийшли наші земляки. Гайсинський район – II, Оратівський район – III.

• • • • •

22 лютого в с. Станіславчик Жмеринського району відбувся III тур Чемпіонату Вінницької територіальної організації ВФСТ «Колос» з волейболу серед чоловічих аматорських команд сезону 2020 року.

Участь в змаганнях взяли команди групи «А»: Вінницький район, ВК «Брайлів» Жмеринського району та ВК «Тульчин» Тульчинського району.

Результати зональних ігор: Вінницький район – ВК «Брайлів» рахунок 2:1, ВК «Тульчин» – Вінницький район – 2:1, ВК «Брайлів» – ВК «Тульчин» – 0:3.

• • • • •

- освіта – 147841,4 тис. грн.;

- охорона здоров'я – 66157,0 тис. грн.;

- соціальний захист та соціальне забезпечення населення – 187093,1 тис. грн.;

- культура і мистецтво – 9079,2 тис. грн.;

- фізична культура і спорт – 3398,2 тис. грн..

Протягом 2019 року на виконання державних програм соціального захисту та соціального забезпечення населення за рахунок відповідних субвенцій з державного бюджету профінансовано:

- на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, особам, які не мають права на пенсію, особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю, тимчасової державної допомоги дітям, тимчасової державної соціальної допомоги непрацюючі особи, яка досягла загального пенсійного віку, але не набула права на пенсійну виплату, та допомоги по дог

Звіт Стрижавського селищного голови Таїсії Короленко про виконану протягом 2019 року роботу

«Одним із принципів здійснення місцевого самоврядування в Україні є підзвітність та відповідальність перед територіальною громадою. Позаду рік спільної роботи. Тож згідно із Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», я, як селищний голова, звітую про зроблене в 2019 році.

Протягом звітного періоду я, як селищний голова, свою роботу будувала перш за все виходячи з вимог та повноважень, наданих законодавством України і вона є невіддільною від роботи нашого депутатського корпусу, роботи виконавчого комітету, посадових осіб апарату селищної ради. У своїй діяльності ми намагаємося бути чесними, справедливими й відкритими до людей, стояти на захисті їхніх прав.

Як голова, я прагнула організувати роботу так, щоб рада якомога повніше та ефективніше виконувала покладені на неї обов'язки, діяла послідовно й зосереджено із урахуванням інтересів виборців. Саме

тому, при розгляді найгостріших питань нам вдалося знаходити правильні, іноді компромісні рішення, спрямовані на першочергове розв'язання питань, що безпосередньо впливають на стан соціально-економічного розвитку території громади. Головне, об'єднати депутатів на пілдну діяльність, налагодити тісну співпрацю з більшістю керівників організацій, підприємств, установ. Засідання виконавчого комітету селищної ради плануються і відбуваються щомісячно. Крім запланованих, розглядаються і поточні питання, подання підприємств, організацій, заяви громадян з питань: присвоєння адрес нерухомості, надання дозволу на вчинення правочинів з майном, надання матеріальної допомоги, здійснення благоустрою території, вирішено низку процедурних та організаційних питань. В 2019 році було проведено 12 засідань виконавчому, ухвалено 198 рішень та видано 176 розпоряджень.

Хочу подякувати усім членам виконавчому, головам постійних комісій селищної

ради 7 скликання за небайдужу позицію, за організацію продуктивної роботи на благо громади.

Стрижавська селищна рада здійснює свою діяльність відкрито і гласно. На офіційному сайті селищної ради систематично висвітлюється інформація про діяльність ради, заходи, які проходять на території громади. Крім того, частково, інформація про діяльність ради та виконавчому друкуються на сторінках районної газети «Подільська зоря». Це дає змогу громадськості оперативно ознайомлюватися з подіями, що відбуваються за участю керівництва та депутатів селищної ради, посадових осіб місцевого самоврядування, знайомитися з нормативними актами, що приймаються. І тут хочеться всіх закликати бути небайдужими, активно брати участь в житті селища, об'єднуватися за інтересами, створювати громадські організації, вуличні комітети, адже тільки спільно можна вирішити проблемні питання, що турбують.

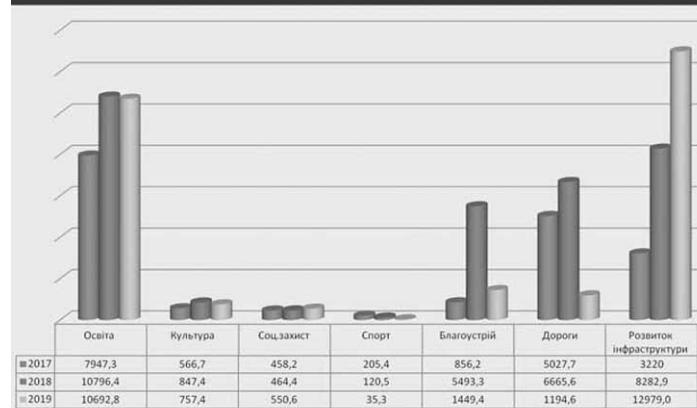

Соціально-економічний і культурний розвиток, планування та облік

Виконавчим комітетом селищної ради у попередньому році проводилась робота щодо підготовки на розгляд сесій ради проектів рішень, направлені на соціально-економічний розвиток, ефективне використання власності територіальної громади та управління комунальним майном.

Повноваження в галузі бюджету, фінансів і цін

Аналіз змін структури видатків по окремих галузях за 2017-2019 роки. тис. грн.

Основними бюджетоутворюючими надходженнями є земельний податок (5 млн. 275 тис. грн.), единий податок (7 млн. 494,4 тис. грн.) та акцизний податок – 6 млн. 467,3 тис. грн.

Видаткова частина загального фонду селищного бюджету профінансована на 95,2 %, від запланованих 20 млн. 506,9 тис. грн. Проведено видатків на суму 19 млн. 521,1 тис. грн. Якщо розглядати структуру видаткової частини бюджету за 12 місяців 2019 року по галузях, то значну частину – 30 % складає фінансування капітальних проектів, спрямованих на розвиток інфраструктури – 12 млн. 979 тис. грн. та 1,5 млн. на благоустрій території.

Управління комунальним майном

Протягом звітного року, відповідно до Положення про використання майна комунальної власності, деякі приміщення, що перебувають на балансі селищної ради згідно рішень передані в оренду та ухвалено рішення щодо продовження терміну дії договорів (всього на площину 1837,1 кв.м.). Приміщення, що знаходиться за адресою вул. 40-річчя Переяслава, 43, передане в 2011 році ТОВ «Поділлятехмонтаж», за рішенням суду та спільно з виконавчою службою було повернено у комунальну власність. Проте, заборгованість з орендної плати з 2016 року підприємством не сплачена та складає 74,9 тис. грн.

Освіта

На території Стрижавської селищної ради функціонує заклад дошкільної освіти, розміщений в двох будівлях загальною площею близ. 828,1 кв.м. На території селищної ради проживає 749 дітей віком від 0 до 6 років, з яких 398 – відвідує садочок. Дошкільною освітою охоплено 53,1 % дітей. Спроможність розмістити діток в дошкільному закладі складає 506 осіб.

76 вихованців дитячого садочка територіальної громади з числа дітей пільгових категорій, у тому числі – дітей учасників АТО, малозабезпечених, осіб з інвалідністю на 100% забезпечених безкоштовним харчуванням. Діти з багатодітних родин харчуються за половину вартості денного харчування, що в 2019 році для дитини віком до трьох років складала 29,12 грн., старше трьох років – 43,54 грн. З бюджету селища компенсувалось 60% витрат на харчування, або 11,50 та 17,50 грн. відповідно. За 2019 рік загальна сума батьківської плати, що надійшла, складає 624,9 тис. грн. Всього на продукти харчування у 2019 році витрачено 1 млн. 707,6 тис. грн., що на 230,2 тис. грн. або 13,5 % більше, ніж у 2018 році. Проте, незабезпеченими видатками, як і попередні роки, залишається оновлення матеріально-технічної бази. В межах фінансових можливостей з бюджету селища

Робота зі зверненнями громадян. Адміністративні послуги

За період 2019 року було опрацьовано 1218 письмових звернень громадян, на них надано відповіді або ухвалено відповідні рішення. Зареєстровано 1738 листів від організацій та установ. Виконавчим апаратом направлено звернення та надіслано відповідей на запити всього 2558 листів. Найбільше було звернень з питань соціального захисту населення, оформлення субсидій, земельних питань, благоустрою території, пільгового харчування у ДНЗ, звернення учасників АТО стосовно квартирного обліку та земельних ділянок. В 2019 році було вчинено 414 нотаріальних дій.

Значною є кількість виданих довідок. Так, усього за звітний період, видано 4747 довідок, із них: на оформлення субсидій – 2949, на отримання соціальних допомог – 254 довідки. Відповідно до ЗУ «Про доступ до публічної інформації» апаратом ради за звітний період опрацьовано та надано відповіді на 25 запитів щодо отримання публічної інформації.

На виконання Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг» в 2019 році послугу з реєстрації/зняття з реєстрації/перереєстрації місця проживання отримали 572 людини.

Складено акти цивільного стану: про народження – 45, про смерть – 122, про реєстрацію шлюбу – 31.

За підсумками роботи державного реєстратора, яким надаються послуги з реєстрації майнових прав та реєстрації юридичних та фізичних осіб підприємців надіждення до селищного бюджету за 2019 рік склали 390,1 тис. грн., що на 45,6 тис. грн. більше ніж у 2018 році. Всього було проведено 2363 реєстраційні дії.

При виконкомі селищної ради діє адміністративна комісія, на засіданні якої у 2019 році розглянуто 17 справ, на порушників накладено адміністративні стягнення і ви-

ніжені стадії освіти, підтримки їх сталої функціонування було направлено з селищного бюджету субвенції до районного бюджету в сумі майже 700 тис. грн.. (поточний ремонт коридорів, співфінансування реконструкції ЗОШ I-III ст.-ліцеї та будівництво майданчиків для заняття ігор видами спорту).

Співфінансування реконструкції будівлі НВЗ: Загальноосвітня школа I-III ступенів- ліцей

Співфінансування будівництва майданчиків для заняття ігор видами спорту біля ЗОШ I-III ст. по вул. Кіївський

Земельні відносини

Дуже важливим питанням в роботі селищної ради є земельні відносини. Виконкомом здійснюється контроль за використанням земель, в першу чергу з метою отримання додаткових коштів до бюджету. Загальна площа селища Стрижавка – 921,4 га., с. Славне – 243,3443 га.

Станом на 01 січня 2020 року по Стрижавській селищній раді укладено 40 договірів оренди з фізичними особами загальною площею 31,07 га. Сума податку, що надійшла до бюджету за 2019 рік складає 335,6 тис. грн. Із юридичними особами укладено 43 договори на площину в 243,1 га., надіждення орендної плати складають 4 млн. 367,7 тис. грн.

Селищною радою розглянуто 857 заяв щодо вирішення земельних питань. Ухвалено 474 рішення з земельних питань. Прийняття зазначених рішень дає можливість громадянам оформити право власності на земельні ділянки та після приватизації визначити чіткі межі своїх земельних ділянок і сплачувати земельний податок. Згідно виготовленої землевпорядної документації впродовж року передано у власність одні земельні ділянки. Нагадаю, що Учасники АТО та ООС звільнені від сплати земельного податку. Загалом орендної плати за 2019 рік до бюджету надійшло 4 млн. 703,3 тис. грн., або 111,9 % від запланованого. Земельного податку 571,7 тис. грн., виконання складає 82 %. Надіждення від продажу земельних ділянок не сільськогосподарського призначення, до бюджету надійшло – 36,4 тис. грн., до передачі у приватну власність підготовано 1 ділянку.

Культура і спорт

За 2019 рік у житті громади було місце й культурному розвитку. В Стрижавці функціонує заклад культури, що координує діяльність 202 осіб, які відвідують 9 гуртків художньої самодіяльності, 4 – спортивних гуртки, народний театр студію «У-ВЕЙ».

Жоден культурно-масовий захід в нашому селищі не проводиться без концертних програм за підтримки селищної ради. Завжди надається організаційна та фінансова допомога в проведенні культурно-мистецьких заходів, спільно з працівниками будинку культури та місцевими аматорами проводяться заходи з нагоди відзначення державних свят, знаменних та пам'ятних дат, професійних свят, вшанування трудових колективів та окремих особистостей. Протягом 2019 року будинком культури проведено 34 заходи, які відвідало майже 7 тис. осіб. Це новорічно – різдвяні свята, День Молоді, День селища, улюблене свято стрижавчан - Івана Купала, концерт до 8 березня, відзначення річниці виведення військ з Афганістану, День аварії на ЧАЕС, День Незалежності, тощо. На організацію свят з бюджету було виділено кошти в сумі 84,8 тис. грн.

Для розвитку культури та творчості громади селищною радою було закуплено

сценічні костюми. Здійснюється фінансування тих видатків, що не забезпечені фінансуванням за рахунок субвенції з районного бюджету: частково заробітної плати, комунальних послуг та інших. Стосовно капітальних вкладень, було проведено реконструкцію системи електроопалення та здійснено ремонт зовнішнього електропостачання. Всього на фінансування будинку культури з селищного бюджету в 2019 році було передбачено 204,7 тис. грн.

Велика увага в Стрижавській селищній раді приділяється розвитку фізичної культури і спорту, що є запорою здоров'я мешканців громади, особливо її молодшого покоління. Фізична культура і спорт є складовою частиною освітнього процесу підростаючого покоління. В різних напрямках спорту в громаді охоплено 380 дітей віком від 4 до 18 років. Протягом 2019 року для популяризації здорового способу життя, спортивного виховання дітей та молоді, стимулювання заняття фізичною культурою було: побудовано та облаштовано спортивний майданчик для міні - футболу зі штучним покриттям. Введення його в експлуатацію планується в I кварталі 2020 року. Маю надію, що зовсім скоро на майданчику для міні - футбольу відбудутимуться, як мінімум, чемпіонати району серед аматорських команд.

Соціальний захист, охорона здоров'я

Загальна чисельність мешканців з числа пільгових категорій складає 1457 осіб, із них дітей - 266. Спеціалістом селищної ради І.В.Гіновською здійснюється відповідна соціальна робота з сім'ями та особами, які опинилися у складних життєвих обставинах. Таких родин в селищі 4. Постійно проводяться профілактичні заходи (рейди) з метою захисту дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах, недопущення соціального сирітства. Організовано 5 засідань опікунської ради. З метою надання соціальної підтримки малозахищеним верствам населення громади виконавчим комітетом розроблено та впроваджується в дію Програма соціального захисту населення, що приймається радою щорічно, фінансирується з селищного бюджету. В межах Програми проводять-

Проведено ремонт покрівлі Стрижавської АЗПСМ

ся виплати разової грошової допомоги жителям громади, виплати одноразової матеріальної допомоги учасникам АТО, виплати допомоги на лікування та інші виплати до державних та пам'ятних дат.

Загалом допомогу отримали 686 громадян, всього на суму 550,6 тис. грн.. Забезпечено взаємодіє з громадською організацією ветеранів у питаннях дотримання їх прав. Діткам (багатодітним, дітям-сиротам, напівсиротам та дітям з обмеженими можливостями) було закуплено новорічні подарунки до Дня Святого Миколая на суму 23,3 тис. грн.

За 2019 рік, згідно інформації управління праці та соціального захисту населення Вінницької РДА, по Стрижавській селищній раді - 920 людей одержали право на субсидії, та 807 перебуває на обліку з питань надання пільги та отримання соціальних допомог.

У галузі охорони здоров'я передбачено надання субвенції районному бюджету на забезпечення відповідних видатків Комунальному некомерційному підприємству для Стрижавської АЗПСМ – 100 тис. грн., для забезпечення ліками пільгових категорій. Проведено ремонт та вогнезахист покрівлі будівлі в якій розміщені Стрижавська амбулаторія на суму 150,7 тис. грн.

Зазначене вище, не є вичерпним переліком всієї проведеної роботи. Але результат є. Ми знаємо свої слабкі місця, недоліки, які будемо виправляти. Проблемними питаннями, над вирішенням яких варто працювати в 2020 р. є наступні:

- Збільшення власних надходжень до бюджету, проведення інвентаризації земель. Вирішення питання забезпечення жителів громади якісною питною водою за рахунок співфінансування прокладання вуличних водогонів, благоустрої території громади та ремонти доріг. Потрібно забезпечити сприяння залученню інвестицій, покращення інвестиційного клімату виробничої та соціальної сфери. Забезпечення жителів якісними адміністративними та побутовими послугами.

Про житлово-комунальне господарство, благоустрій та інфраструктуру

Житловий фонд селища налічує 34 багатоквартирних будинки. Із них КП «Турбота» обслуговує 24 будинки площею 32 тис.кв.м. У селищі стан житлових будинків різний. Фізичне та моральне старіння конструкцій, внутрішніх інженерних мереж, не проведення заходів зі своєчасного капітального ремонту значно погіршують технічний стан житлового фонду. Будинки 2-5-поверхової забудови потребують капітального ремонту фасадів. Це мало б мотивувати жителів багатоповерхівок визначатися, чи готові вони нарешті брати відповідальність на себе та керувати будинком самостійно. Як механізм їм законодавчо запропоновано створювати ОСББ, або в іншому випадку з 1 травня 2020 року селищною радою буде визначено на конкурсній основі управителя житлових будинків. На сьогоднішній день у селищі створено лише 2 об'єднання, які утримують будинки, що становить 6 % від загальної кількості споруд.

Послуги у комунальній галузі селища з благоустрою, водопостачання та водовідведення надаються Комунальним підприємством. Фінансово-економічний стан КП «Турбота» є досить скрутним, що обумовлено низкою причин: поганим станом основних фондів, зростанням вартості ресурсів та енергоНосіїв, великими обсягами дебіторської заборгованості, у водопостачанні та водовідведенні – наднормативний термін експлуатації трубопроводів, відсутність достатнього обсягу коштів для проведення ремонтів або заміни мереж водопостачання та водовідведення, заміни енергоемкого обладнання на більш економне тощо. Вода подається споживачам цілодобово через систему водоводів, мереж загальною довжиною 8,5 тис.м. Термінової заміни потребує 26 % з них.

Загальна площа об'єктів благоустрою, що передана в господарське відання КП «Турбота», складає 23,28 га., у тому числі: парки, зони відпочинку, прибережна зона, меморіальні комплекси. Всього надано послуг населенню на 1 млн. 925,8 тис. грн.; підприємствам, організаціям на 698,8 тис. грн. Заборгованість населення перед КП «Турбота» станом на 01 січня 2020 року становить 406,5 тис. грн. в тому числі: приватний сектор 114,7 тис. грн., масиви

«СВК» та «Агромаш» 291,8 тис. грн.

Двічі у 2019 році було проведено ліквідацію стихійного сміттєзвалища в районі колишнього піщаного кар'єру. За минулій рік облаштовано чотири сміттєвих майданчики для роздільного сортування сміття, придбано 6 контейнерів для сміття та п'ять вуличних урн, що найближчим часом буде встановлено на зупинках громадського транспорту. Проведено значний обсяг робіт із вилучення аварійних та сухостійних дерев (57 шт.), що загрожували життю та здоров'ю жителів, на суму 168,7 тис. грн.

Протяжність мереж зовнішнього освітлення, що обслуговується спеціалізованою організацією, станом на кінець року становить 44 км, світлоточок - 698 одиниць.

роботи було використано 7 млн. 392,4 тис. грн. тис. грн., в тому числі 631,9 тис. грн. за рахунок субвенції, що надійшла з міської ради м. Вінниці.

- проведено коригування ПКД з будівництва системи каналізації, тричі оголошено тендери, проте виконавця робіт не визначено;

- завершено кап. ремонт зовнішнього освітлення вул. Київській та здійснено реконструкцію вул. освітлення вул. Першотравнева, Присадибна, Байдукова, Бугова, Грушевського на загальну суму 3 млн. 509,1 тис. грн. При цьому встановлено 18 нових опор, влаштовано 294 (64+230) світлодіодних світильники вуличного освітлення.

Із метою створення умов для змістового дозвілля, розпочато роботу з реконструкції скверу в ЖМ «Агромаш». На жаль, робота призупинилася, через невиконання підрядниками своїх зобов'язань, але наразі проводиться перерахунок ПКД та найближчим часом роботи на об'єкти будуть відновлені.

Протягом 2019 року відбулось 93 засідання тендерного комітету Стрижавської селищної ради. Використовуючи систему електронних закупівель ProZorro було оголошено: 11 допорогових закупівель, закупівель за процедуру відкриті торги та застосована переговорна процедура по 8 закупівлях, оприлюднено 9 звітів про укладений договір. Так, в 2019 році при оголошенні закупівель на суму 18 млн. 996,1 тис. грн., за результатами проведених аукціонів укладено договорів на суму 17 млн. 896 тис. грн. Економія складає 1 млн. 100 тис. грн.

Дуже важливо на сучасному етапі розвитку Стрижавки залучати малий бізнес до формування конкурентного середовища, що робить вагомий внесок у вирішення проблеми зайнятості та наповнення дохідної частини місцевого бюджету. Так, на 2020 рік планується суб'ектами підприємництва фінансово-промислової групи відкрити АЗС по вул. Київській, побудувати та ввести в експлуатацію логістично-офісний комплекс на 150-200 співробітників, а також відкриття спортивно-стадіецького комплексу.

ЖБК «Затишна фазенда» та БМУ-33 – забудовниками на території селища, планується ввести 150 квартир по вул. Алеї та вул. Київській, а також виконати роботи з благоустрою територій будинків.

Вулично-дорожня мережа селища складає 69,5 км. (121 вулиця), в тому числі – з асфальтовим покриттям 36, протяжністю 32,112 км., 37,4 км. – з твердим покриттям, що потребує капітального ремонту та асфальтування.

Основний напрям діяльності цього року було звернуто на покращення інфраструктури та благоустрою населеного пункту. Протягом 2019 року у цьому напрямку були виконані наступні роботи:

- проведено кап. ремонт вул. Кармелюка, виготовлено та відкориговано ПКД на капітальні ремонти інших доріг селища. Здійснено поточний ремонт доріг селища. Загалом на суму 1 млн. 194,6 тис. грн.

- майже завершено будівництво культурно-оздоровчого майданчика та міні-футбольного поля по вул. Київській. На ці

влади виважених рішень та позитивних результатів при вирішенні будь-яких питань життєдіяльності громади. Я заважди налаштована на плідну співпрацю та на діалог з усіма, хто бажає зробити щось корисне для свого селища. Адже громада – це не територія на карті. Громада – це всі ми, це люди, які тут мешкають.

Я вдячна усім, хто допомагав селищній раді в 2019 році практичними справами, своїм досвідом, конструктивними порадами та об'єктивними зауваженнями. Закликаю всіх і надалі трудитися з повною віддачею на благо громади і переконана, що тільки спільними зусиллями можливо розбудувати процвітачу громаду».

Таїсія КОРОЛЕНКО,
Стрижавський селищний голова.

ВІДПЛАТА

«Сину, сину, сину, ангел мій»... Линула мелодія пісні, яку ніс на невидимих і теплих крилах літній вітер. Вона, немов танцюючи танго, кружляла по саду, між кущами пахучого жасмину, духмяного сіна, дозриваючої малини, підносилась у небесну синь і, не знайшовши жодної хмаринки, знову лагідно опускалась у щасливі сім'ї, сади, городи.

На одну мить вся сім'я – тато, мама, два сини і дочка (всі – студенти вищих навчальних закладів) залишили роботу, напуваючи душу цим воєстину прекрасним співом, який линув із радіоприймача.

Радісна і щаслива мама підійшла до синів, один з яких оперся на граблі, а інший – на вила, котрими перекидали сіно, наче маленьких пригорнула до грудей, цілуючи то одного, то другого. Тарас і Любомир віддячували мамі тим самим. Щасливий батько з гордо підняттою головою, усміхаючись очима та устами, дивився на сльози радості, що текли по обличчі дружини.

– Тату, а ви поцілуйте мене, – підбігла Тетянка до батька. – Бачите, мама забули про мене.

– Ох ти ж моя лисичко. Не забула мама про тебе. Ти чуєш – пісня про сина.

– Діти мої, студенти мої... Ви для мене однаково всі дорогі. Вам би сьогодні відпочивати після важких екзаменів, а ви з першого дня канікул печetesя з нами на сонці, – мовила мама, прямуючи до Тетянки з роздеденими для обіймів руками.

– Ні, мамо, – заперечив Тарас. – Ви нас так навчили: якщо робимо – то всі, а коли відпочиваємо – то разом.

– Все, діти, пісня закінчилася. Пора обідати. Мамцю (так Микола часто звертався до своєї дружини), накривай стіл тут, у саду, на повітрі.

За обідом велася щира й відверта розмова про екзамени. Тато з мамою почали згадувати свої студентські роки, як вони влітку їздили аж у Сибір чи в колгоспи, на збирання фруктів, щоб полегшити матеріальну стан

батьків, котрі з усіх сил хотіли вивчити дітей.

– Ну, діти, обід закінчився. Подякуйте Господові та й нашій мамі за обід. Годину відпочинемо, поки висохне сіно.

А поряд, через дорогу, на подвір'ї, зарослому різними бур'янами та кропивою, слова і мелодія пісні розривали душу іншим батькам. Щоб полегшити біль, що застяг у грудях незворушним камнем, мама дала волю слозам, а батько час від часу поправляв чорні окуляри, якими прикривав закривлені очі і синці під ними.

– Здоров був, сусіде Михайло! Чого ти одягнув чорні окуляри та ще й закурив?

– З добра, з добра, Миколо... Щасливий ти. У тебе діти – аж серце радіє. Вночі приїхали, і всі дружньо вам допомагають. Дивлюся на вашу сім'ю і заздрю. А мені і жити не хочеться. Подивися, що мій виродок зробив зі мною, і Михайло третячою рукою зняв окуляри.

– Так кажеш... Твій виродок?.. Пробач за відвертість, Михайле...

Микола ще якийсь час помовчав, потім неспішно перешов дорогу, підходячи до сусіда. – Добре розмалював тебе твій синочок... а хто з нього зробив виродка? Ти, Михайле... Так, так, ти...

Михайло, який очікував співчуття і жалю, від несподіванки аж подався назад.

– Пам'ятаєш. Як ти назавав мене безсовісним і безсердечним деспотом, коли я примушував дітей полоти грядки, сапати, щодня прибирати, промітати стежки від снігу.

А пригадуєш, Михайле, як я дорікав тобі за те, що з діточками граєш у карти, та ще й на гроши, розкидаєшся

Канада – розлучниця

Людмила з Євгеном жили душа в душі, в їхній хатині ніколи не зчинялися сварки, між ними майже ніколи не було непорозуміння. Євген завжди допомагав Людмилі. Під стареньким плотиком на їхньому подвір'ї розквітали сочні. На столі завжди був свіжоспечений хліб.

Одного разу після смачної вечери Люда повідомила чоловікові, що вагітна. Неможливо описати радість, яку викликала в Євгена ця новина. А з народженням донечки він пішов працювати на дві роботи. Після нічних змін приходив додому під ранок знесиленим, та усмішка Іринки, ніжні дотики маленьких руочок уміти надавали йому сили.

Донечка швидко підростла. На «відмінно» закінчila школу, вступила до університету на державну форму навчання. Вчилася на програмістів і мріяла стати успішною в професії. Старенький комп'ютер батьки невдовзі замінили на ноутбук. Іринка багато часу проводила за книжками і цікавилася різними новинками в комп'ютерній сфері. Пізніше знайшла роботу, хоча й не зовсім за

назвати її українським іменем. Якщо Бог дасть внука, то хай буде Петриком, а якщо внувку, то назвати її Марічкою.

Проте Ірина сказала матері, що жити її сім'я планує в Канаді. Діти відвідуватимуть садок і школу разом із канадськими ровесниками, тож з українськими іменами в англомовному середовищі їм буде некомфортно.

Почувши це, Людмила заплакала. Йі боліло, що на чужині доночка може забути своє коріння та землю, на якій народилася. Ірина заспокоїла матір, пообіцяла частіше виходити на зв'язок скайпом, показувати внука. Проте Людмила розуміла: комп'ютер не замінить живого спілкування, через екран вони з Євгеном не зможуть приголубити найрідніших.

Коли діти вікторети з батьківського дому на чужину, Люда і Євген дуже засумували, все думали, заради кого жити, якщо найдорожчі так далеко. Та під час однієї з наступних розмов Ірина запропонувала батькам переїхати до Канади. Ім не легко далося рішення про виїзд за кордон, однак вони його ухвалили.

В аеропорту Торонто Людмилу та Євгена зустріли донечка з зятем та маленький Алекс. Відтак уdoma за великим столом усі радісно говорили про роботу та життя. Щоправда, Андрій розмовляв з Алексом англійською, а Ірина це заохочувала. Того вечора бабуся подарувала внукові вишіванику, проте такий подарунок йому не сподобався.

Минули роки, а жінка ніяк не змогла звикнути до життя на чужині. Весь час вона проводила вдома, лише інколи виходила на вулицю. Внук не знаходив із бабусею Людою спільні мови, чомусь уникав спілкування з нею. Євген працював на одному зі складів за два квартали від дому. Ірина відмовляла батька від роботи, але він не хотів жити за гроши дітей.

Через деякий час здоров'я Євгена погіршилось. Доночка піклувалася про батька як могла, зверталася до найкращих лікарів, проте нічого не допомагало. Тож Люда доглядала хворого чоловіка. Жили обоє за гроши дітей і помічали, що зять не дуже задоволений цим.

Одного вечора Людмила попросила доночку повернутися в Україну, але ця розмова закінчилася сваркою. Через три місяці після цього Люда сказала Євгенові, що досить сидіти на ший в дітей - треба іхати доживати віку в Україну та нікому не заважати. А вже через кілька днів подружжа ступило на рідину землю.

Серця вже немолодих людей ніби всміхалися та плакали водночас, коли ноги ступили на поріг рідного дому. Увійшовши до хати, Людмила сіла в крісло, припорошено пилом, і заплющила очі. Уявляла собі щасливу сім'ю, Алекса, котрий приніс їй букет соняшків, дочку із зятем та радісного Євгена. Відтак відкрила очі, поглянула на фотографію внuka і гірко усвідомила, що він ніколи не принесе їй букаета соняшків, адже вони вже надто заросли колючими бур'янами.

Христина КОТОВИЧ.

спеціальністю. Мала пристойний заробіток, проте прагнула досягти більшого і забезпечити батькам та собі багате життя.

Тож через два роки подалася на заробітки в Канаду. Батько з матір'ю довго відмовляли доночку, проте марно. В Канаді Іра спершу працювала офіцанткою в кафе, там і познайомилася із Андрієм. Він теж був родом з України, але вже понад 12 років жив у Торонто. Дізnavшись, що Ірина має добру освіту й розуміється в комп'ютерних технологіях, порадив їй спробувати свої сили саме в цій сфері.

Через рік Андрій та Ірина одружилися, хоча привітання від батьків приймали телефоном. Молоді люди створили міцну сім'ю, обоє працювали на добре оплачуваних роботах. Обов'язково раз на рік Ірина з чоловіком приїздila в Україну, а через чотири роки їх приїздilo уже троє.

Подружжя пишалося синочком Алексом, а Людмила та Євген натішиться не могли внуком. Одного разу щаслива бабуся сказала дочці, що якщо в ній народиться ще одна дитинка, то просить

ЖИТТЄВІ ІСТОРІЇ

вульгарними словами? А хто посилає дітей за пивом і разом з ними його випиває?

Ти бачив, щоб мої діти сиділи разом з гостями за столом? Синів від армії я не відкупляв.

Однак найбільша твоя провіна в тому, що ти хотів жити без Бога. У неділю, коли люди йшли з дітьми до церкви, з вікон твоєї хати лунала на всю вулицю музика, а ти з синами різав «козла» або підкідного. Люди поверталися з церкви, а ви все ще сиділи за тим самим заняттям.

А коли твоя жінка казала, щоб ішов до хати, то ти в присутності дітей називав її відьмою, бовдуром, дундуком і сибирським валянком. А діти радили, що мають такого захисника.

А чи пам'ятаєш ти, діти з цілої вулиці перед Зеленими святами прибирали вулицю, а ти забрав своїх додому?.. «Хай дурні роблять», – казав ти.

Слухаючи те, що говорив Микола, Михайлова дружина Марта тільки тепер усвідомила помилки у вихованні дітей. Це вона наказувала дітям закривати двері перед убогими. Вона карала дітей за те, що на вулиці ділилися цукерками з іншими дітьми. А її особиста зневага і жорсткість до чоловікової матері... Ще й дітей своїх налаштовувала проти бабусі...

Тепер сумління мучило Марту, що майже ніколи не приголубила дітей, напевно тому, що від чоловіка сама ніколи не бачила ні ласки, ні похвали, ні розради. А як хотілася тієї ласки дітям! Так, Микола має рацію. Вони зробили з дітей виродків.

Шкода, бо вода, що потекла в річці, назад ніколи не повернеться. Якщо не гнули прутика, то й гілля не зможуть.

В.СЕРЕМЧУК.

Міккі Маус

Після кількох років сімейного життя настають будні та рутини. І коли здається, що любов пройшла, він згадує той день, коли вперше осмілився зіннатися її у корінні. Ці спогади допомагають освіжити стосунки щоразу, коли їм з дружиною здається, що вони втомились одне від одного.

Це зараз він дивиться на свою Юлю і не розуміє, як раніше міг боятися зіннатися у почуттях. Рідна, кохана – колись вона була неприступною і дуже гордою. Він навіть підійде не наважувався. Втрачав дар мови, соромився і забував, що хотів сказати. А про те, щоб запросити на побачення, не міг навіть мріяти – просто боявся, що Юля йому відмовить або сміятиметься з нього.

Мабуть, так і ходив би із мріями про взаємність, якби випадково не дізнявся, що Юля від'їжджає на весь рік вчитися в Німеччину. Уявив, що може ніколи її не побачити, тому відважився зіннатися дівчині в своїх почуттях.

Спільні з Юлею знайомі якось сказали, що вона обожнює Mіkki Mausa. Власне про це було й неважко здогадатися. Вона часто носила різноманітні футболки з цим персонажем. Хлопець знайшов в одному з агентств прокату костюм Mіkki Mausa. Потім замовив у друкарні невеликий тираж рекламних листівок, на яких написав: «Я люблю Юлю М. з 342 групи».

Його план був таким: одягти костюм Mіkki, стати біля університету й роздавати всім листівки в очікуванні Юлі. А коли вона з'явиться, підійти до неї і зіннатися в почуттях.

Студенти і викладачі, читаючи листівки, побажливо усміхались й оберталися в його бік. Дехто навіть просив зробити з ним селфі – він із задоволенням фотографувався. Але коли побачив Юлю – ледь перевів подих. На ватяних ногах підійшов до неї. Тому мусив діяти.

- Mіkki Maus? – не повірила своїм очима Юля і обіняла його. – А можна зробити селфі?

- Можна, – кивнув він. – Тільки спочатку візьміть рекламку.

Вона

Кулінарні цікавинки

Листковий закусочний торт

Нам потрібно для начинок: 1 банка рибної консерви, 1 ст.л. майонезу, 3 плавлені сирки, 5 яєць, 3 зубчики часнику, 3 ст.л. майонезу, 2 моркви, 2 цибулини, олія, перець і сіль за смаком.

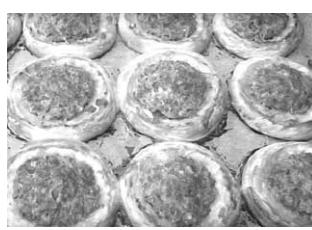
Приготування. Основою для торта будуть картопляні млинці, робимо їх на свій смак: відварюємо картоплю, додаємо охолонуті, вбиваємо з яйця, перемішуюмо, додаємо молоко, соду, борошно і все перемішуюмо. Далі додаємо олію. Потім обсмажуємо млинці. Далі готуємо перший вид начинки, для цього, беремо консерви, додаємо 1 ст.л. майонезу і перемішуюмо. Для другої начинки натираємо сирки на крупній тертиці, на дрібній тертиці натираємо яйця, додаємо подрібнений часник, і зелень за смаком, 2 ст.л. майонезу, і перемішуюмо. Тепер беремо млинець, змащуємо сирною начинкою, накриваємо іншим млинцем, на нього викладаємо моркву обсмажену разом з цибулею, знову накриваємо млинцем і так чергуємо начинки, яечна, а потім рибна намазки. Кількість шарів торта ви можете регулювати власноруч. Боки торта змащуюмо залишками сирної начинки, і прикрашаємо його на свій смак. Відправляемо ненадовго в холодильник.

Турецькі слойки з м'ясом

Нам потрібно для тіста: 550 г борошна, 125 мл води, 125 мл кефіру, 60 мл олії, яйце, 1 ст.л. оцту, 1 ч.л. розпушувача, 1 ч.л. солі, 100 г м'якого вершкового масла. **Начинка:** 300 г фаршу, цибулина, перець болгарський червоний, помідор, 1 ст.л. олії, перець і сіль за смаком.

Приготування. У глибокій мисці з'єднуємо теплою воду, кефір, олію, яйце, сіль, розпушувач, оцет. Все перемішуюмо вінчиком до однорідності. Далі додаємо просіянє борошно, замішуємо тісто. Викладаємо тісто на стіл, присипаний борошном. Ділимо тісто на 10 рівних частин, з них формуємо кульки, накриваємо рушником і залишаємо на 10 хвилин. Потім на кожну кульку викладаємо по шматочку м'якого вершкового масла. Руками розподіляємо масло по поверхні тіста, і формуємо невеликі коржі. Складаємо їх один на одного, а останній корж кладемо маслом вниз. Прибраємо в холодильник на 1 годину. Поки зробимо начинку, для цього до фаршу додаємо дрібно нарізану цибулю, помідор, перед додаванням обов'язково зливаемо сік, що виділився, червоний болгарський перець, ложку олії, сіль і перець. Все ретельно перемішуюмо. Тісто дістаємо з холодильника і тонко розгортаємо. Нарізаемо його на 12 смужок, і кожну смужку закручуємо в рулет. Зверху приминаємо і викладаємо на деко застелене пергаментним папером. За допомогою кружки робимо в центрі кожної слойки заглиблення і викладаємо туди начинку з невеликою гіркою. Край тіста змащуємо сумішшю жовтка з молоком. Відправляемо в розігріті до 180 градусів духовку на 35 хвилин.

Часникові курячі крильця

Нам потрібно: 1 кг курячих крил, 1 ст.л. оцту (винний білий), цибулина, 6 зубчиків часнику, 2 стручки перцю чилі, 1 ст.л. меленої паприки солодкої, 1 ч.л. паприки гострої (меленої), 60 мл оливкової або сояночникової олії, 1 ст.л. сущеного орегано, сіль за смаком.

Приготування. Відрізати кінчики крил, викинути. Розрізати крила на дві частини, посолити за смаком. Цибулю нарізати тонко напівкільцями. Приготувати маринад: змішати оцет, оливкову олію, цибулю, часник, перець чилі, паприку і орегано. Змішати крила з маринадом. Накрити, покласти в холодильник на 3 години або на ніч. Викласти крила разом з маринадом на деко в один шар. Запікати, не накриваючи, при 180-190°C близько 40-50 хвилин до готовності.

Булочки з картоплею

Нам потрібно: 500 г бездріжджового листкового тіста, 1 кг картоплі, 90 г плавлені сирки, 100 г сметани, 1 ст.л. зелені петрушки, перець і сіль за смаком.

Приготування. Для початку відварюємо картоплю, зливаемо всю воду, а потім розминаємо в пюре. У картопляне пюре додаємо сирки, наливаємо сметану, засипаємо петрушку, солимо і перчимо за смаком.

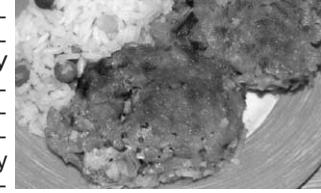

Все ретельно перемішуємо. Викладаємо листкове тісто на робочу поверхню, розгортаємо його, начинку розподіляємо по одному краю тіста, і звертаємо рулетом. Далі перекладаємо на деко застелене пергаментним папером. Одержані рулети розрізаємо на порційні шматочки, змащуємо сумішшю жовтка з молоком, зверху посыпаємо маком (можна і без нього). Відправляемо в духовку розігріті до 180 градусів на 30-35 хвилин.

Соковитий мінтай в духовці

Нам потрібно: 2 мінтая, цибулина, морквина, 3 ст.л. сметани, половина лимона, сіль, чорний мелений перець, приправа для риби.

Приготування. Цибулю нарізаемо кубиком, моркву натираємо на крупній тертиці. У сковороду вливаемо олію, нагріваємо, потім додаємо цибулю і обсмажуємо її до прозорості. Далі додаємо натерту моркву і обсмажуємо з хвилини, періодично помішуючи. Після чого овочі солимо, додаємо три столові ложки сметани, перемішуюмо і тушкуємо одну хвилину, потім прибраємо з вогню. Мінтай очистити, обрізати всі плавці, відріжемо хвіст, ретельно очистити рибу всередині: темну пілку потрібно обов'язково прибрасти. Нарізаемо мінтай на порційні шматочки. Форму для запікання змащуємо олією, укладаємо рибу, потім її солимо, перчимо, поливаемо соком лимона, посыпаємо приправою для риби або додаємо приправи на свій смак. Викладаємо поверх риби обсмажену цибулю з моркою зі сметаною, розподіляємо по рибі рівним шаром. Запікаємо 20 хвилин при температурі 200 градусів.

Салат з курячих шлунків

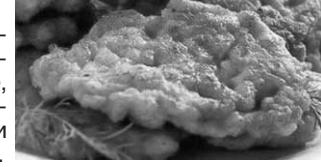
Нам потрібно: 500 г шлунків, 2 лаврових листа, 400 г морожених печериць, 3 цибулини, 2 моркві, олія, приправа по-корейськи, 50 г оцту, 2-3 зубчики часнику, 3 ст.л. соєвого соусу.

Приготування. Шлунки відварити до готовності з лавровим листом, печериці обсмажити з цибулею, моркву натерти на тертиці для корейської та обсмажити на олії до напівготовності, шлунки порізати соломкою, обсмажити трохи на невеликій кількості олії, додати приправу для корейської моркви, оцет, зубчики чавленого часнику. Все перемішати, додати соєвий соус залишити на ніч у холодильнику.

Курячі «розпатлання»

Нам потрібно: 3 курячих грудки, 2-3 ст.л. майонезу, яйце, 2-3 ст.л. борошна або крохмалю, сіль, перець за смаком, 3-4 зубчики часнику, щілка кари.

Приготування. Куряче м'ясо порізати дрібненькими кубиками, додати майонез, яйце, борошно, сіль, перець, видалити часничок. Тісто має вийти як на оладки, смажити на олії.

Оладки з яйцем і зеленою цибулею

Нам потрібно: 2 яйця, 0,5 л кефіру, 0,5 скл. сметани, сіль, перець за смаком, борошно, розпушувач тіста, 2 варені яйця, зелена цибуля.

Приготування. Збить яйця з сіллю і додайте туди ж сметану, потім кефір, гарненько розмішайте, замісіть борошном з додаванням розпушувача так, щоб тісто вийшло як для звичайних оладок - стійко трималося на ложці. Тим часом відваріть і очистіть яйця, порубайте їх кубиками. Зелену цибулю потрібно порізати кільцями. Тепер змішайте яйця і цибулю з тістом, гарненько розмішайте і можна гріти сковороду з олією. Смажити як звичайні оладки і подавати зі сметаною.

Котлети з капусти

Нам потрібно: 800 г капусти білокачанної, 4-5 морквин, 3 яйця, 2 цибулини, олія, сіль, борошно або манка, чорний мелений перець.

Приготування. Качан капусти помити, розрізати на 4 частини і варити у підсоленій воді 20 хвилин. Потім відкинути на сито, добре віджати і пропустити через м'ясорубку. Цибулю й моркву почистити, помити. Моркву натерти на грубій тертиці, а цибулю нарізати напівкільцями, все разом потушити на сковорідці. Коли трошки охолоне теж пропустити через м'ясорубку. Посолити, поперчинити, додати яйця та борошно або манку (щоб тісто було як на оладки). Смажити на розігрітій олії.

Болгарський яблучний пиріг

Нам потрібно: по склянці манної крупи, борошна, цукру і молока, а також півтори чайних ложки розпушувача, лимонний сік, 5 яблук середнього розміру.

Приготування. Для початку змішуємо всі сухі продукти: манку, борошно, цукор, розпушувач. Яблука натерти

на крупній тертиці. Відразу ж не зволікаючи, скропти натерті яблука лимонним соком - інакше швидко потемніють. Беремо форму для випікання, змащуємо її маргарином або вершковим маслом, рівномірно висипаємо склянку сухого тіста, накладаємо шар яблук, потім - знову суху суміш і яблука. На форму виходить три шари. Перед тим як покласти пиріг в духовку, рівномірно заливаємо його склянкою дуже гарячого - прямо киплячого - молока, акуратно за допомогою ножа або виделки протикаємо пиріг, щоб молоко дістало до нижнього шару. Печеться цей пиріг близько 50-60 хвилин в духовці, розігрітій до 180 градусів.

Ніжні круасани

Нам потрібно: 200 мл теплої води, 200 мл теплого молока, 1/3 чл. солі, 60 г цукру, 10 г сухих дріжджів, 2 ст.л. олії, 2 яйця, 750-900 г борошна, 280 г масла.

Приготування. Тепле молоко, теплу воду, 10 г цукру і дріжджів все змішати вінчиком. Накритий рушником й відкладти на 10 хв. Додати олію, яйца, 50 г цукру, сіль і все добро перемішати до однорідності. Далі додаємо борошно й рукою замішувати тісто. Місити 10-15 хв. Миску змастити олією й залишити підійматися в теплому місці на 1-2 години. Беремо 100 г борошна й посыпаємо робочу поверхню, викладаємо тісто й ділимо на 10 однакових частин. Кожен з них розкачуємо у вигляді кола товщиною 3 мм. Далі змащуємо м'яким топленим маслом, розкачуюмо другий шматок тіста такого ж розміру і кладемо на перший, змащений маслом. Так робимо з усіма шматками тіста. Далі розкачуємо коло товщиною 5-6 мм. Розкатане коло поділити на 24 однакові трикутники. Далі на широкий край кожного трикутника покладти начинку (на свій смак). На середині широкої сторони зробити повздовжній надріз десь 2 см. На застелену пергаментом форму викладаємо круасани, змащуємо збоятним жовтком. Відправляемо в розігріті духовку на 30 хв. при 180°C.

Лимонний пиріг

Нам потрібно: 280 г борошна, 4 яйця, 180 г цукру, 200 г вершкового масла, 1 лимон, 2 чл. розпушувача, 10 г ванільного цукру, цукати. **Для глазурі:** 120 г цукрової пудри, 1 ст.л. лимонного соусу.

Приготування. У миску вбиваємо яйця і додаємо цукор. Збиваємо міксером 2-3 хвилини. У миску додаємо розм'якшене вершкове масло, лимонну цедру і сік половини лимона. Туди ж всипаємо просіяне борошно, розпушувач, ванільний цукор і все ретельно збиваємо міксером до однорідної маси. У масу додаємо цукати і перемішуюмо. Форму (діаметр 24 см) застилаємо пергаментним папером і викладаємо тісто, розрівнююмо його.

Випікаємо пиріг 40-50 хвилин при температурі 180 градусів. Готовий пиріг повністю охолоджуємо в формі, а потім перекладаємо на таріль. Приготуємо глазур. В цукрову пудру додаємо лимонний сік і перемішуюмо. Покриваємо нею приготований пиріг. Залишаемо пиріг до застигання глазурі, а потім подаємо до столу.

Угорські ватрушки

Нам потрібно для тіста: 500 г борошна, 3/4 скл. цукру, 2 яєчних жовтки, 300 г молока, 10 г сухих дріжджів, 1 яйце для змащування ватрушок, дрібка солі, цукрова пудра. **Для начинки:** 400 г сиру, 5 ст.л. цукру, 2 яєчних жовтки, 2 яєчних білка, 1 ст.л. манки, 3 ст.л. родзинок, терта цедра 1 лимона.

Приготування. Дріжджі розміти в теплому молозі. Дати постять 10 хвилин, щоб вони стали активними. Просіяти борошно. Змішати з цук

Перемога у Всеукраїнському конкурсі винахідників

Вихованця гуртка «Юні садівники» Вінницької обласної станції юннатів Володимира Якіменка відзначили дипломом І ступеня на Всеукраїнському конкурсі винахідницьких та раціоналізаторських проектів еколого-натуралистичного напряму. 16-річний юннат успішно вирощує істівні європейські каштани і досліджує їх.

Підбиття підсумків конкурсу відбулося у Києві, на базі Національного еколого-натуралістичного центру. Молоді люди 16-23 років (включаючи студентів) захищали свої проекти у 12 різних секціях: медицини, психології, біології землі тощо.

Володимир Якіменко представив роботу у категорії «Сільськогосподарське дослідництво та винахідництво». Він захищав проект «Технології вирощування, способи розмноження різних сортів та форм істівного (європейського) каштана відповідно до ґрунтово-екологічних умов лісостепової зони України».

Науковим керівником Володимира Якіменка є учасник АТО, завідуючий відділом біології і сільського господарства та методист Вінницької обласної станції юннатів Павло Мигун. Юнак навчається у його гуртку «Юні садівники» із четвертого класу. Зарах він є першокурсником Вінницького транспортного коледжу.

— Істівній каштан — південна культура. У нас вона може

зростати і квітувати. У неї цінна деревина, це декоративна та медоносна рослина. Це дерево кращі плоди дає на Закарпатті. Водночас на Поділлі вони не набирають таких поживних речовин, як потрібно. Але завдяки дослідженням в Україні з'явилися нові форми юстівників каштанів, які можуть гарно плодоносити і мати непогані харчові якості, – розповів Павло Мигун.

На Вінницькій обласній станції юннатів розводять два нові сорти ютівників – «Вінницький» та «Лісовий». Ці сорти мають високі харчові якості, – розповів Павло Мигун.

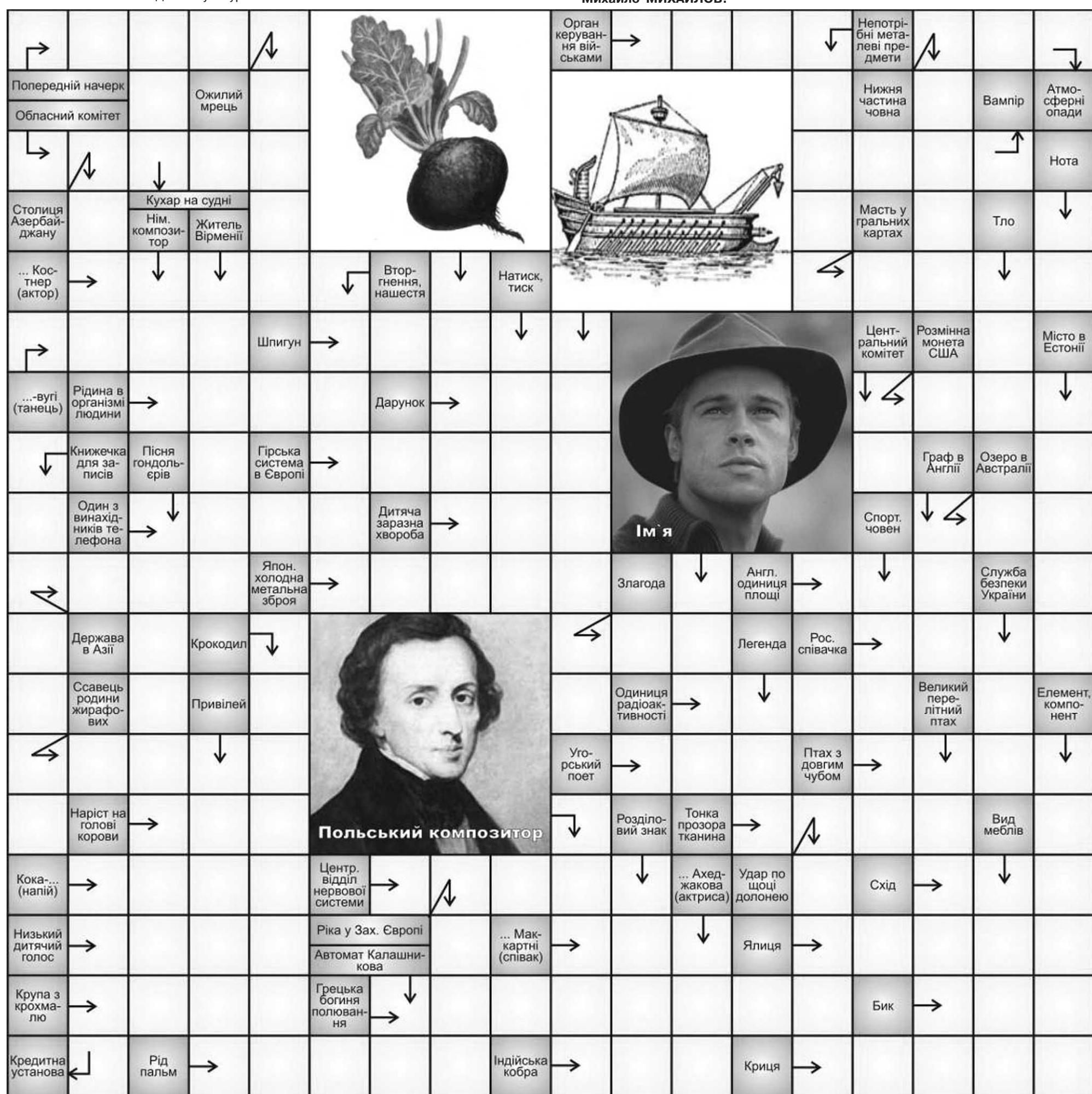
— Живці цих маточних культур ми приспівамо на лікторості їх ютійських каштанів — «Аншлих» і «Гара ханлих».

щеплюємо на дикоростучих істівних каштанах. Цим активно займається Володимир Якіменко. Крім того, вже пробуємо розмножувати каштанчиками – у різni строки висівання, за різних умов. Висіваємо європейські каштани і у відкритий ґрунт, і в теплиці. І аналізуємо, як і де вони краще проростають, – пояснив Павло Мигун.

Поважне журі Національного університету біоресурсів та природокористування України та Національного еколо-гі-натуралистичного центру зацікавилось роботою вінницького юнака. І запропонувало Володимиру Якіменку співз praцю щодо подальшого розвитку його дослідження.

Михайло МИХАЙЛОВ.

Відповідь на сканворд газети №9

Понеділок, 9 березня

UA:ПЕРШИЙ*

06.00 М/с «Чорний пірат»
06.30, 07.15, 08.10, 09.10
Доброї ранку, Країно!
07.00, 08.00, 09.00, 21.00,
23.30, 02.00, 05.00
Новини
09.30, 04.05 Енеїда
10.35, 14.30 Телепродаж
10.50 М/с «Книга джунглів»
12.45 Новини. Спецвипуск
13.00 Х/ф «Грозовий
перевал» 1 с. 16+
14.45 Х/ф «Грозовий
перевал» 2 с. 16+
16.00, 03.30 Бюджетники
16.30 Пліч-о-пліч
16.50, 00.50, 05.25
#ВУКРАЇНІ
17.25 Т/с «Епоха честі»
19.20 Д/ц «Вижити в дикій
природі»
20.25 Д/ц «Світ дикої
природи»
21.25, 02.20 UA:Спорт
21.35 Суспільно-політичне ток-
шоу «Зворотний відлік»
00.00 Схеми. Корупція в
деталях
00.25 Перша шпалта
01.20 Спільно
01.45 Своя земля
02.30 Погода
02.35 Розсекречена історія

1+1*

06.00, 06.45 «Життя відомих
людей 2020»
07.40 «ТСН-тиждень»
09.10 «Голос країни 10»
11.30, 02.05 Т/с «За правом
любові» (12+)
19.30, 05.40 ТСН
20.15 Х/ф «Любов без
пам'яті» (12+)
00.10 Х/ф «Зроблено в
Америці»
03.40 Т/с «Школа» (16+)

ІНТЕР*

05.30, 22.00 «Слідство вели...
з Л.Каневським»
07.00, 08.00, 09.00, 12.00,
17.40 Новини
07.10, 08.10 «Ранок з Інтером»
09.20, 18.00, 19.00, 01.55
Ток-шоу «Стосується
кожного»
11.10, 12.25 Т/с «Мама буде
проти» (12+)
15.50 «Чекай на мене. Україна»
20.00 «Подробиці»
21.00 «Речдок. Особливий
випадок. Око за око»
23.45 Т/с «Розвідники» (16+)
00.55 Т/с «Банкірши»
03.25 «Орел і Решка. Шопінг»
05.00 «Телемагазин»

ІСТВ*

04.45 Скарб нації
05.45 Еврика!
05.05 Служба розшуку дітей
05.10 Т/с «Відділ 44» 16+
05.55 Громадянська оборона
06.45 Факти тижня
08.45 Скетч-шоу «На трьох» 16+
09.40 Х/ф «Немовля на
 прогулці»
11.25, 13.00 Х/ф «Моя супер-
 колишня» 16+
12.45 Факти. День

13.25 Х/ф «П'ятий вимір» 16+
15.20 Х/ф «Люсі» 16+
16.55 Х/ф «Привид у броні»
16+
18.45 Факти. Вечір
19.10 Дизель шоу 12+
20.30 Х/ф «Озброєні і
небезпечні» 16+
22.35 Х/ф «Плейбой під
прикриттям» 16+
00.15 Х/ф «Вілсон» 16+
01.50 Національний відбір.
Євробачення 2020
02.05 Стоп-10

Канал Україна*

06.50 Зірковий шлях
10.50, 15.20 Т/с «Три сестри»
12+
15.00, 19.00 Сьогодні
20.00 Х/ф «Красуня» 16+
22.20, 02.00 Т/с «Веселка в
небі» 12+
01.30 Телемагазин
02.40 Т/с «Чужа рідня» 12+
04.05 Реальна містика

НОВИЙ КАНАЛ*

06.00, 07.00 Kids Time
06.05 М/с «Том і Джеррі»
07.05 Варяти 12+
08.00 Діти проти зірок
10.00 М/ф «Гоп»
12.00 Х/ф «Реальність сталь»
14.20 Х/ф «Пірати
Карибського моря» 5:
Помста Салазара»
17.00, 19.00 Від пацані до
панянки 16+
21.10 Х/ф «Коломбіана» 16+
23.10 Х/ф «Янгели Чарлі»
01.10 Т/с «Чаклунки» 16+
02.15 Євробачення
02.30 Служба розшуку дітей
02.35 Зона ноchi

НТН*

05.00 «Top Shop»

Програма телепередач

05.20 Т/с «Банкірши»
13.00 Х/ф «Висота»
14.45 Х/ф «За сірниками»
16.35, 02.35 «Випадковий
свідок»
18.20 «Свідок. Агенти»
19.00, 02.05 «Свідок»
19.30 Х/ф «На Вас чекає
громадянка
Ніканорова»
21.10 Х/ф «Далі нікуди»
23.10 Х/ф «Жіноча робота з
ризиком для життя»
01.35, 03.10 «Речовий доказ»
04.05 «Правда життя»

СТБ*

06.05 Х/ф «Блеф»
07.55 Х/ф «Ас»
09.50 Х/ф «Оксамитові ручки»
11.45 Х/ф «Безумно
закоханий»
13.40 Т/с «Було в батька два
сини»
17.25, 21.55 «Відлік часу»
17.30, 22.00 «Вікна-Новини»
18.00 Т/с «Сліпа» 12+
18.55 «Один за всіх» 16+
20.00 Т/с «Спіймати
Кайдаша» 16+
22.45 Т/с «Час кохати»

ТЕТ*

06.00 ТЕТ Мультиранок
08.00, 09.00, 16.30, 17.30,
20.00 Одного разу під
Полтавою

08.30, 09.30, 17.00 Танька і
Володька

10.00, 18.00 4 весілля

12.00, 19.00 Панянка-селянка

14.00 Х/ф «Тіміс Талер або
Проданий сміх»

15.30 Країна У

22.00 Т/с «Кухня»

23.00 Х/ф «Святій Вінсент»

UA:ВІННИЦЯ*

07.00, 13.30 Своя земля

07.40 Мандруємо вдома

07.50, 17.15 Населена земля

08.20, 11.05, 16.50 Лайфхак
українською

08.35, 21.45 Сильні

08.50 До дня народження

Тараса Шевченка.

Концертна програма з

Будинку Звукузапис

«Тарасова весна»

10.10, 17.40 Літературно-
кулінарне шоу «Енеїда»

10.40 Бюджетники

11.20 Українська
абетка.Першосвіт

11.25 М/ф «Сандокан»

12.10 М/с Ти і поліція

12.20 Документальний цикл
«Двоколісні хроніки»

13.00 Тема дня

13.40 Т/с «Епоха честі»

14.25, 22.05 Розсекречена

історія

15.20 Х/ф «Сон»

17.00, 20.15 Пліч-о-пліч

18.05 Сильна доля

19.20 ТНВ

19.45 В Україні

20.30 Разом

20.55 Д/п «Я - Бот»

ІСТВ*

07.00, 13.30 Своя земля

07.40 Мандруємо вдома

07.50, 17.15 Населена земля

08.20, 11.05, 16.50 Лайфхак
українською

08.35, 21.45 Сильні

08.50 До дня народження

Тараса Шевченка.

Концертна програма з

Будинку Звукузапис

«Тарасова весна»

10.10, 17.40 Літературно-
кулінарне шоу «Енеїда»

10.40 Бюджетники

11.20 Українська
абетка.Першосвіт

11.25 М/ф «Сандокан»

12.10 М/с Ти і поліція

12.20 Документальний цикл
«Двоколісні хроніки»

13.00 Тема дня

13.40 Т/с «Епоха честі»

14.25, 22.05 Розсекречена

історія

15.20 Х/ф «Сон»

17.00, 20.15 Пліч-о-пліч

18.05 Сильна доля

19.20 ТНВ

19.45 В Україні

20.30 Разом

20.55 Д/п «Я - Бот»

ІНТЕР*

06.00 М/с «Чорний пірат»

06.30, 07.15, 08.10, 09.10
Доброї ранку, Країно!

07.00, 08.00, 09.00, 21.00,
23.30, 02.00, 05.00
Новини

09.30, 04.05 Енеїда

10.35, 14.30 Телепродаж

10.50 М/с «Книга джунглів»

12.45 Новини. Спецвипуск

13.00 Х/ф «Грозовий
перевал» 1 с. 16+

14.45 Х/ф «Грозовий
перевал» 2 с. 16+

16.00, 03.30 Бюджетники

16.30 Пліч-о-пліч

16.50, 00.50, 05.25
#ВУКРАЇНІ

17.25 Т/с «Епоха честі»

19.20 Д/ц «Вижити в дикій
природі»

20.25 Д/ц «Світ дикої
природи»

21.25, 02.20 UA:Спорт

21.35 Суспільно-політичне ток-
шоу «Зворотний відлік»

00.00 Схеми. Корупція в
деталях

00.25 Перша шпалта

00.50 Розсекречена історія

Програма телепередач

НТН*

05.00 «Top Shop»
06.20 X/ф «Прорив»
07.55, 16.50, 20.50, 02.25
«Випадковий свідок»
08.30, 12.30, 16.30, 19.00,
22.00, 01.55 «Свідок»
09.00 X/ф «Місто прийняло»
10.35, 22.30 Т/с «Міст» (16+)
12.50 «Вартість життя»
14.00, 03.10 «Речовий доказ»
18.20, 04.10 «Правда життя»
19.30 «Легенди карного
розвшуку»
00.45 «Гаємниці
кrimінального світу»

СТВ*

06.00 «Експерименти» 16+
09.50 Т/с «Коли ми вдома.
Нова історія»
11.35 «МастерШеф» 12+
15.35 «Хата на тата» 12+
17.25, 21.55 «Віллік часу»
17.30, 22.00 «Вікна-Новини»
18.00, 00.45 Т/с «Сліпа» 12+
18.55 «Один за всіх» 16+
20.00, 22.45 Т/с «Одна
брехня на двоє»

ТЕТ*

06.00 ТЕТ Мультиранок
08.00, 09.00, 16.30, 17.30,
20.00 Одного разу під
Полтавою
08.30, 09.30 Зірконавти
10.00, 18.00 4 весілля
12.00, 19.00 Панянка-селянка
14.00 X/ф «Далека дорога» 16+
17.00 Танька і Володька
22.00 Т/с «Кухня»
23.00 Одного разу в Одесі
00.00 Країна У
01.00 17+
02.30 Теорія зради
03.20 Бардак
04.10 Віталька
05.50 Корисні підказки

UA:Вінниця*

07.00 Новий день
09.00 UA: Фольк
09.50, 17.40 Літературно-
кулінарне шоу «Енеїда»
10.45 Бюджетники
11.10, 12.30 Лайфхак
українською
11.20 М/ф Ті і поліція
11.25 М/ф «Сандокан»
12.10 Українська абетка.
Першосвіт
12.15 Додолики
12.50 Ранковий гість
13.00, 19.20, 20.50 Тема дня
13.30, 17.00, 19.00, 20.30 ТНВ
13.40 Т/с «Епоха честі»
15.10, 22.05 Розсекречена
історія
16.05 Д/с «Супер-чуття»
17.15, 20.15 Пліч-о-пліч
18.05 Загадки чернівецьких
атлантів
18.15 Концерт «Supernation»
гурту «Друга ріка»
19.45 В Україні
21.20 Крим. Реалії
21.45 Сильні

П'ятниця,
13 березня

UA:ПЕРШИЙ*

06.00 М/с «Чорний пірат»
06.30, 07.00, 08.00, 09.00,
09.25, 13.00, 15.00,
18.00, 21.00, 23.15,
02.00, 05.00 Новини
06.35, 07.10, 08.10, 09.10
Доброї ранку, Країно!
09.30 Т/с «Жіночий рай» 16+
11.40, 14.10 Телепродак
12.00 Д/ц «Аромати Шотландії»
13.10 Д/ц «Браво, шеф!»
14.25 Д/ц «Аромати Греції»
15.10, 04.05 UA:Фольк. Спогади
16.20, 00.00 Біатлон. Кубок
світу.VIII етап. Контіо-
лахти. Спрінт 7,5 км. Жін.
18.20, 02.35 Тема дня
19.20 Д/ц «Світ дикої природи»
19.55 Д/ц «Супер-чуття»
20.30 Д/ц «Дики тварини»
21.30, 23.50, 02.25 UA:Спорт
21.45 Перша шапальта
22.15 Т/с «Епоха честі»
01.30, 05.25 #ВУКРАЇНІ
03.30 Схеми. Корупція в
деталях

1+1*

06.30, 07.10, 08.10, 09.10
«Сніданок з 1+1»
07.00, 08.00, 09.00, 12.00,
16.45, 19.30, 04.35 ТСН
09.25, 18.00 «Життя відомих
людей 2020»

ІНТЕР*

05.35 «Хата на тата» 12+
14.25, 18.00, 19.00

НТН*

10.20 «Життя відомих людей»
11.20, 12.20 «Мінюю жінку»
13.25, 14.20 «Світ навиворіт:
Камбоджа»
15.20 Т/с «Величне століття.
Роксолана»
17.00 «Шоденник медіума»
19.00 «Секретні матеріали
2020»
20.15 «Чистопис 2020»
20.25 X/ф «До 5-річчя Ліги
сміху. «Ігри гумору»»
22.30, 00.30 «Ліга сміху 2020»
02.20 X/ф «Реквієм за
вбивцею» (16+)
05.20 «Світське життя. 2020»

ІНТЕР*

05.30, 22.55 «Слідство вели...
з Л.Каневським»
07.00, 08.00, 09.00, 12.00,
17.40 Новини
07.10, 08.10, 09.20 «Ранок з
Інтером»
10.00 «Корисна програма»
11.05, 12.25 Т/с «Мене звати
Мелек» (12+)
13.00 X/ф «Фанфан-тюльпан»
(16+)
14.45, 15.40, 23.45 «Речодж»
16.35 «Речодж. Особливий
випадок. Чуже багатство»
18.00, 01.35 Ток-шоу
«Стосується кожного»
20.00 «Подробиці тижня»
22.00 Д/п «Чорногорія. Битва
за православ'я»
03.05 X/ф «Повість про
перше кохання»
04.30 «Орел і решка.
Морський сезон»
05.10 «Телемагазин»

ІСТВ*

04.20 Служба розшуку дітей
04.25 Студія Вашингтон
04.30, 01.20 Факти
04.50 Т/с «Відділ 44» 16+
05.40 Громадянська оборона
06.30 Ранок у великому місті
08.45 Факти. Ранок
09.15, 19.20 Надзвичайні
новини з К.Стогніем
10.05 Антисомбі. Дайджест
11.00 X/ф «Невдахи» 16+
12.45, 15.45 Факти. День
13.20 X/ф «Підділ перископ»
14.55, 16.20, 22.40 Скетч-шоу
«На трох» 16+
16.40 X/ф «Озброєні і
небезпечні» 16+
18.45 Факти. Вечір
20.05 Дизель шоу 12+
23.35 X/ф «Плейбой під
прикриттям» 18+
01.50 Стоп-10

Канал Україна*

06.30, 07.10, 08.15 Ранок з
Україною
07.00, 08.00, 09.00, 15.00,
19.00 Сьогодні
09.30, 05.30 Зірковий шлях
11.20 Місія: краса
12.20, 03.50 Реальні містичка
14.20, 15.30 Агенти
справедливості 12+
17.00 Історія одного злочину
20.10 Гучна справа 16+
21.00 Свобода слова С.Шустера
00.00, 02.15 Т/с «Утичка 2» 12+
01.45 Телемагазин

НОВИЙ КАНАЛ*

06.05 М/с «Том і Джеррі»
07.05 Варяти 12+
08.00 Діти проти зірок
10.10 X/ф «Чого хочує жінки»
13.00 X/ф «М'ята» 16+
15.00 X/ф «Дівчинка у
павутині» 16+
17.00, 19.00 Хто зверху? 12+
21.00 X/ф «Містер і міссіс
Сміт» 16+
23.20 X/ф «Оселя зла:
Вимирання» 16+
01.10 Служба розшуку дітей
01.15 Зона ночі

НТН*

05.40 «Прокинься з Ектором!»
07.30 Т/с «Одна брехня на
двоє»
11.10 Т/с «Спіймати
Кайдаша» 16+
16.05, 02.45 #ВУКРАЇНІ
18.20 Т/с «Епоха честі»
19.20 Д/ц «Вижити в дикій
природі»
20.25 Д/ц «Світ дикої природи»
22.00 X/ф «На межі» 16+
04.10 Сильна доля

1+1*

06.05, 07.00 «Життя відомих
людів 2020»
08.00 «Сніданок. Вихідний»
10.00 X/ф «Термінал»
12.40 X/ф «Зелена міля» 12+
16.30, 21.25 «Вечірній квартал»
18.30, 04.35 «Розсміши
комік» 2020»
19.30, 05.20 ТСН
20.15 «Чистопис 2020»
20.25, 03.05 «Українські
сенсації 2020»
22.45 «Святковий концерт.
Шевченківська премія
2020»
23.25, 00.25 «Світське життя.
2020»
01.25 X/ф До 5-річчя Ліги
сміху. «Ігри гумору»

СТВ*

05.35 «Хата на тата» 12+
14.25, 18.00, 19.00

ІНТЕР*

05.40 «Чекай на мене. Україна»
07.15 X/ф «Фанфан-тюльпан» 16+

ПОДІЛЬСЬКА ЗОРЯ

телепередач

10.20 «Холостяк» 12+
17.25, 21.55 «Відлік часу»
17.30, 22.00 «Вікна-Новини»
22.45 «Небачене
Євробачення 2020»
23.00 Т/с «40+ або Геометрія
почуттів» 12+

ТЕТ*

06.00 ТЕТ Мультиранок
08.00, 09.00, 16.55, 20.00
Одного разу під
Полтавою
08.30, 09.30, 15.55 Країна У
10.00 4 весілля
12.00, 19.00 Панянка-селянка
14.00 X/ф «Пригоди у Берасі» 16+
17.25 X/ф «Знайомтеся -
Білі» 16+

21.00 X/ф «Ніч у музеї»
23.00 X/ф «Ідеальний самець»
03.35 17+

02.05 Теорія зради
02.55 Бардак

03.45 Віталька
05.50 Корисні підказки

UA:Вінниця*

07.00 Новий день
09.00 UA: Фольк
09.50, 17.35 Літературно-
кулінарне шоу «Енеїда»
10.45 Бюджетники
11.10, 12.30 Лайфхак
українською
11.20 М/ф Ті і поліція
11.25 М/ф «Сандокан»
12.10 Українська абетка.
Першосвіт
12.15 Додолики
12.50 Ранковий гість
13.00, 19.20, 20.50 Тема дня
13.30, 17.00, 19.00, 20.30 ТНВ
13.40 Т/с «Епоха честі»
15.10, 22.05 Розсекречена
історія
16.05 Д/с «Супер-чуття»
17.15, 20.15 Пліч-о-пліч
18.05 Загадки чернівецьких
атлантів
18.15 Концерт «Supernation»
гурту «Друга ріка»
19.45 В Україні
21.20 Крим. Реалії
21.45 Сильні

ІСТВ*

04.30 Факти
05.00 Особливості

національної роботи

06.45 X/ф «Невдахи» 16+

08.25 Т/с «Відділ 44» 16+

10.05 Т/с «Дільничний з
ДВРЗ» 16+

12.45 Факти. День

13.00 Дизель шоу 12+

16.55 X/ф «Холостяцька
вечірка-3» 16+

18.45 Факти. Вечір

19.10 X/ф «Три іксі:

Реактивізація» 16+

21.00 X/ф «Той, хто біжить по
лезу 2049» 16+

23.50 X/ф «Арена» 18+

01.35 X/ф «Вілсон» 16+

03.00 Я зняв!

Канал Україна*

07.00, 15.00, 19.00 Сьогодні

07.30, 05.30 Зірковий шлях

09.00, 15.20 Т/с «Зречення» 12+

17.00, 21.00 Т/с «Наша

лікар» 12+

20.00 Головна тема

23.00, 02.15 Т/с «Каблучка з
бріюзою»

Пам'ять через роки

Стаднюк Іван Фотійович (8 березня 1920 року – 30 квітня 1994 року). Нагороджений орденами Леніна, Жовтневої революції, Вітчизняної війни I II ст., Трудового Червоно-

народився герой моєї оповіді в с. Кордишівка на Вінниччині. Його батько був учасником російсько-японської війни. До колективізації вважався середняком, працював, як і всі селяни. Одним з перших став колгоспником. Мати, звичайна сільська жінка, яка народила восьмеро дітей. Троє з них померли. Із синів залишились Яків і Борис. Яків став учителем, Борис після одруження відремівся від батька. Сестра Фанаска вийшла заміж і переселилась до чоловіка, а сестра Афія вступила на робфак.

У 1928 році померла мати - Марія Гордіївна. Тієї ж осені Іван Стаднюк вступив до початкової школи, що розмістилась у колишній повій хаті. Після занять допомагав по господарству батькові. Під час голода 1932 р. зник двоюрідний брат Івана, а юний Стаднюк пішов до Чернігова, до брата Якова, партійного працівника. Відчував себе зайвим потом у його сім'ї, тому пів зими провчився у 5 класі школи №4 імені Коцюбинського і втік до рідного села, а там голод не вщухав. Тож знову просився до Якова, але вже в місті Ніжині, де той працював директором бібліотечного технікуму. В Ніжині, в школі №1, Іван Стаднюк закінчив 6-й клас. Але сталося лихо: Якова зняли з роботи і виключили з партії. Івана до себе збрала сестра Афія, которая вчителювала в с. Стара Басань Борисівського району. А коли вийшла заміж за працівника міліції, переїхала в с. Тупичів на Городнянщині. Із нею поїхав і брат. У Старій Басані Іван пів зими провчився у сьомому класі. Семирічку закінчив у Тупичеві. Вступив до Вінницького будівельного технікуму. Провчився недовго: не давались математичні дисципліни, довелося залишити технікум. Хоча вже тоді в нього проявилася неабиякі літературні здібності. З Вінниці знову поїхав до сестри у Тупичів.

Серед репресованих у Кордишівці селян виявилися дядько Івана Стаднюка, двоюрідний брат і два брати дружини його рідного брата Бориса. Це стало причиною того, що майбутній письменник не був зарахований до піхотного училища імені Красіна в Краснодарі. Не вдалося вступити і на вчительські курси при Чернігівському педінституті. Працював у Тупичівській МТС. У 1940 р. став курсантом Смоленського військово-політичного училища. У Смоленському видавництві побачили світ перші його оповідання, які до того публікувалися у місцевій газеті «Рабочий путь». 30 травня 1941 р. Івану Стаднюку було присвоєно звання молодшого політрука. Він отримав призначення в Особливий Західний військовий округ. А незабаром - війна, в якій брав участь від першого до останнього дня. Про все пережите письменник розповідає на сторінках романів: «Війна», «Москва 41», у повіті «Ісповедь без покаяння», в численних публістичних виступах.

Без будь яких зв'язків і протекцій він зумів, виключно завдяки власній наполегливості, працьовитості, проби-тися спочатку по службі, а потім і в літературі на найвищі командні пости – був секретарем правління Спілки письменників СРСР. Та й інших посад, почесних звань і всіляких премій теж мав цілу купу. (Лише орденів – 10!) і по житті завжди вмів створити комфорт не тільки для себе, але і для оточуючих. Жив в престижному районі Москви, на вулиці Правди, мав дачу в Переделкіно і все свідоме життя із двіма службовими машинами. У більшості людей, котрі знали його і дружбою з ним дорожили, Стаднюк залишив про себе добру пам'ять.

Здоров'ям володів чудовим, незважаючи на всілякі труднощі військового побуту, майже двадцятирічної служби і далеко не аскетичний спосіб життя. Був затятим рибалкою і мисливцем. Особливо любив ходити на кабана. А яке ж справжнє полювання обходилася в ті часи без око-вітої? Курив теж дуже багато, іноді запалюючи цигарку від попередньої, але при цьому лікарят ніколи не кланяється, навіть вважав прінцизивом для себе це робити.

Така деталь. У 1985 році – померла його дружина Антоніна Митрофанівна. Іван Фотійович одружився на статній красуні Наталії, вчительці німецької мови за яку бува старший на... двадцять вісім років! І нічого, прожив з нею життя у злагоді. А буквально напередодні своєї смерті випустив ще й автобіографічну книгу «Сповідь сталініста». Пішов з життя І.Ф.Стаднічук, встигнувши съорбнути всіх «принад» постперебудовного бардака. І все, що відбувалося на Україні його хвилювало по-справжньому й не меншою мірою, ніж у Росії. Власне, розвал Союзу і початок непростих діяльностей Стаднюка в якісі мірі і доконали, тому що на здоров'я і взагалі на життєвий фарт йому природа не поскупилася. Але те, що з-під його ніг так стрімко і тому лякаюче незрозуміло йшла його особиста творча Атлантида, - це письменника і звелі в мозку несподівано і раптово.

Зі спогадів І.Ф.Стаднюка: «Мені часто задають питання, як народився образ Максима Перепелиці. Риси цього веселого хлопця мають багато моїх героїв, включаючи Петра Марініна і Мішу Іванюту. Як не дивно, але схема образу Перепелиці народилася в сум'яті думок, викликаних тим, що я побачив і пережив у перших прикордонних боях 1941 року. У найбездійніших, смертельно

го Пропора, Червоної Зірки, «Знак пошани», медалями. Лауреат Державної премії СРСР.

До дня народження славетного земляка у бібліотеці села Побережного готується літературний вечір. Дуже хочеться згадати хорошу людину добрым словом.

небезпечних ситуаціях наші рядові воїни, рівняючись на командирів і політпрацівників, виявляли немислимі наполегливість, самовідданість, хоробрість і стійкість. Здається, часом вони більше, ніж супротивника, боялися виглядати з боку сором'язливими, нерішучими. А коли після критичної ситуації наставали хвилини затишня і починалися веселощі: сміялися над уявним істинним безглуздям - у кого який був вираз обличчя під час багнетної атаки (тут же копіювали), як, хто і що кричав в атаці, як втікав від танка або закривався каскою від пролітаючої над головою бомби...

Я сам був до війни рядовим солдатом, потім курсантом полкової школи, курсантом військового училища і на собі відчув вплив казарми, червоноармійського колективу, вплив усього укладу життя, кожна хвилина якого регламентована статутами, настановами, інструкціями і наказами. Майже зrimо злітала з мене «цивільна луска», і я бачив, як поступово змінювалися характери моїх товаришів по службі; серед них багато мали в собі щось від Максима Перепелиці, літературному образу якого ще належало народитися. І якщо спочатку казармені веселуни потішалися над недоліками своїх товаришів, не жалючиши себе, щоб повеселити друзів, іноді валяли дурня і на заняттях, то з часом ця їх якість набувала іншу спрямованість - допомагала у службі та навчанні.

От і задумав я на початку 50-х років простежити на прикладі одного героя, спочатку хвалька, багалура і пустуна, як виковується в армійських умовах той самий характер, який в бюро робить людину непохитною. Писати і говорити про все це мені якось не дуже зручно, напевно, через вроджену селянську сором'язливість, але промовчати теж нелегко, бо характер хвалька Максима Перепелиці, нехай і не більшою мірою, але зроблений мізою і з рис власного характеру.

Так сталося, що з часів закінчення війни я живу думками і почуттями, що взяли початок там, серед полів, лісів і лук Білорусії і Смоленщини, і вже більше двох десятків років працюю над епопеєю про війну. Поки написані і опубліковані три книги роману «Війна», роман «Москва, 41-й», в стадії завершення роман «Москва, 41-42-ї». Не знаю, чи вистачить сил закінчити все задумане. Так, роман «Люди не ангели» я писав п'ять років. Першу книгу «Війни» - три роки, другу - чотири, третю - п'ять років. На їх видання теж витрачено в цілому три роки... Але ж крім літературного праці не ухиляється і від інших обов'язків - громадських і службових, не пориваю зв'язків з рідною армією, якій служу вірою і правдою. І є у мене рідна Вінниччина і маленьке село там Кордишівка. І є внучки - Іван, Оксана, Альоша і Оля. Так-так, я вже давненько чотири рази дід... ».

Твори Іван Стаднюка: «Людина не здається» (повість, 1946-55), «Війна» (роман в 3-х книгах, 1967-80), «Москва, 41-й» (роман), «Меч над Москвою» (роман), «Перед наступом» (повість, 1949), «Життя, а не служба» (розвідка, 1950), «Слідопити» (повість, 1951), «Серце пам'ятає» (повість, 1952), «Лейтенант Вернидуб» (розвідка, 1953), «Плевели зла» (повість, 1957), «Олена» (розвідка, 1962), «Люди не ангели» (роман, 1960-65), «Люди зі зброєю» (повість), «Максим Перепелиця» (повість в оповіданнях), автобіографічна книга «Сповідь сталініста».

Книги «Людина не здається», «Війна» та «Люди не ангели» ви можете взяти у бібліотеках сіл Степанівка та Побережного.

Наш земляк автор сценаріїв радянських фільмів: «Максим Перепелиця» (1955), «Артист із Коханівки» (1961), «Ключі від неба» (1965), «Між високими хлібами» (1970), «Дипломати мимоволі» (1978, у співавторстві), «Війна» (1990, т/ф, 6 с, у співавторстві). Усі ці фільми ви можете переглянути на великому екрані у Побережненській бібліотеці.

Із великою вдячністю згадують жителі сіл Кордишівка і Побережне свого земляка. Пам'ятають його славні діла. Адже досі їздимо дорогою, що збудована за кошти Ленінської премії, яку він отримав за роман «Війна». А ще горить блакитний газовий вогник тепер чи не в кожній хаті, що його Іван Стаднюк та Степан Пацалюк «вибивали» у самій Москві. І таки вибили і привезли дозвіл на «врізку» у газопровід «Уренгой-Помарі-Ужгород» і підвісили до наших сіл.

Мені здається, що пройде ще сто років і творчість І.Ф.Стаднюка підніметься знову на свій рівень. Тому, що це письменник не кабінетний, він пройшов школу життя. Це підтверджують його друковані справедливі думки про життя народу та армії. В цьому була сила пера Івана Фотійовича.

Використано: Інтернет ресурси, книга Івана Стаднюка «Війна», спогади Івана Стаднюка та жителів сіл Кордишівка та Побережного, фото з архіву Побережненської бібліотеки.

Вікторія ЦАРУК,
зав.бібліотеками сіл Побережне-Степанівка.

Цього тижня вітаємо!

Із ювілем: державного реєстратора відділу державної реєстрації Вінницької районної державної адміністрації – Тетяну Петрівну САЮК, директора Лисогірської СЗШ І-ІІІ ст. – Ірину Дмитрівну НАБОРЩИКОВУ (7 березня), директора Стрижавської ЗОШ І-ІІІ ст. –

Віталія Вікторовича ПАВЛЮКА (9 березня), директора Комунального закладу «Вінницький районний Будинок дитячої та юнацької творчості» Вінницької районної ради – Олену Сергіївну ОЦВЕРУ (10 березня).

Із днем народження: у минулому Гуменського сільського голову – Олександра Івановича ХОМЕНКА (5 березня), депутата Вінницької районної ради – Віктора Івановича ТИТКА (6 березня), в.о. Лаврівського сільського голови – Галину Володимирівну МЕЛЬНИК (7 березня), в.о. старости сіл Гуменне та Михайлівка Вороновицької ОТГ – Надію Миколаївну КАДІРУ (8 березня), педагогічних працівників КЗ Вінницького районного закладу «Вінницький районний Будинок дитячої та юнацької творчості» Вінницької районної ради – Тетяну Григорівну ГОРДЕЄВУ, Анжеліку Валеріївну МАШТАРЯР (9 березня), депутата Вінницької районної ради – Світлану Михайлівну ФЕДОРЦОВУ (11 березня).

Вітаючи наших шановних країн зі святом, подільсько-зозоряні зичати їм міцного здоров'я, достатку й затишку в родинах, здійснення всіх мрій та бажань, ще багато літ натхненної та творчої праці на благо жителів Вінницького району.

Вітаємо ветеранів війни та праці

Цього тижня свої ювілеї відзначатимуть: 95-річчя – воронівчанка, маті-героїня Олена Вікторівна МАЙСТРУК (7 березня). 90-ліття – жителька Медвідки Парасковія Василівна ПАРФЕНЮК (7 березня), мешканка Стрижавки Анастасія Василівна КАБАНЮК (8 березня), якушинчанка Ульяна Опанасівна ДЯЧЕНКО (10 березня).

День народження святкуватимуть: голова первинної ветеранської організації с.Хижинці Петро Кирилович ГЛУЩЕНКО (7.03.1947 р.н.), активна учасниця первинного ветеранського осередку смт Вороновиці, у минулому багаторічний секретар селищної ради Мальвіна Федорівна БІЛОГУРОВА (10.03.1947 р.н.).

Від імені активу Вінницької районної та місцевих ветеранських організацій широ зичи символічним іменникам міцного здоров'я, достатку й злагоди в родинах, гідної пошани від суспільства та держави, довгих літ щасливо-го життя під мирним українським небом.

Із повагою,

Петро ВАСИЛИНICH,
голова Вінницької
районної організації
ветеранів.

Бережіть любов
(Сонет)
Може раз єдиний
у своїм житті
Ви її – неждано –
стригнете в путі.
Вам вона увіч ніжно
зазирне...
І в журліве серце в ту
же мить пірне.
Вальсом враз закружить,
в пух сум рознесе
І немов на крилах...
в небеса знесе.<br